

Greenkeeperen

FORENINGSMAGASIN

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

TEMA

OMKOSTNINGERNE
STIGER,
HVAD BETYDER DET
FOR GOLFBANERNE?

**"DER ER SÅ MEGET,
JEG GERNE VIL
NÅ ENDNU"**

Thomas Martin og Haderslev
Golfklub er vokset sammen

LÆS MERE PÅ SIDE 6

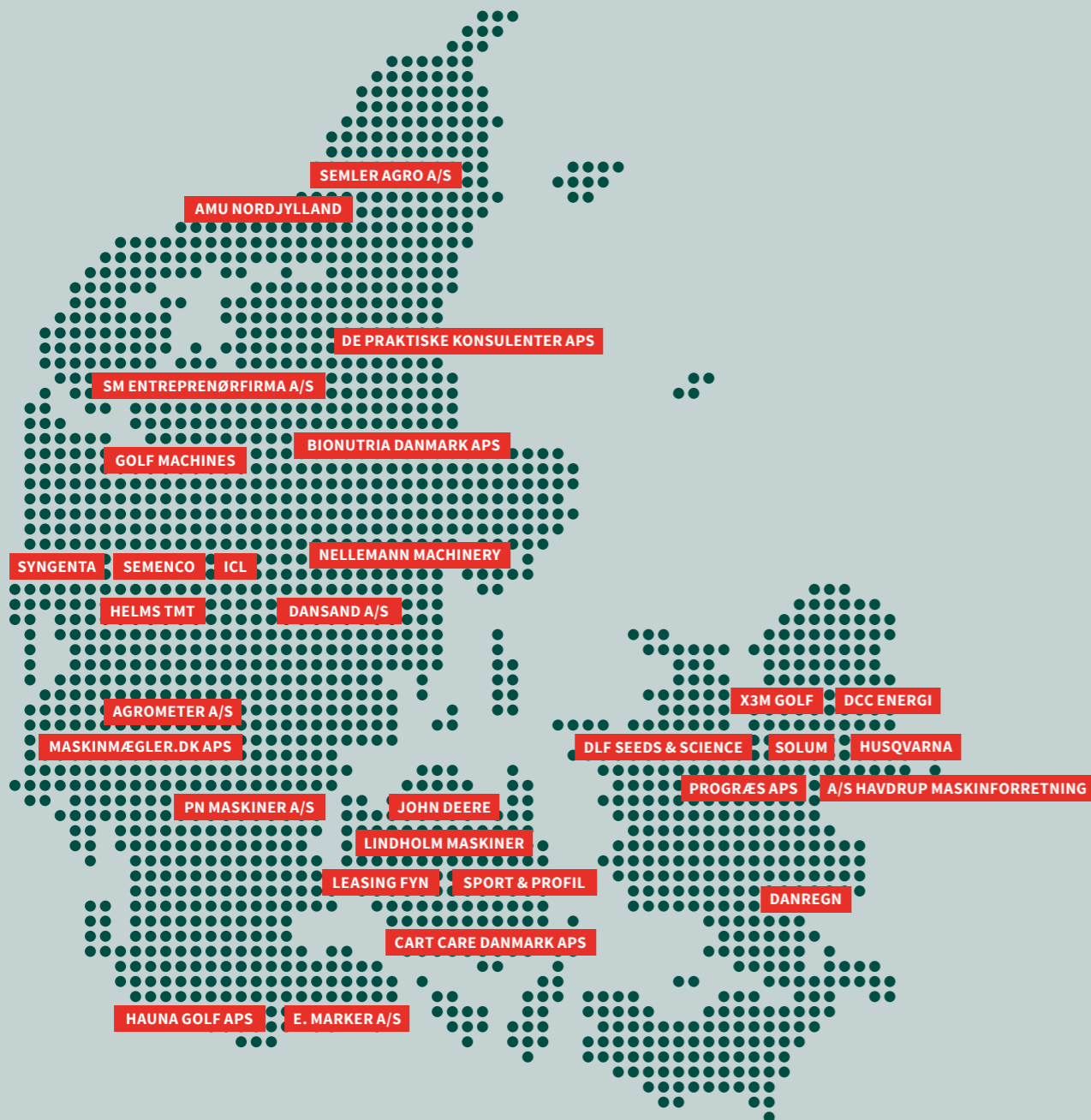
GREENKEEPEREN SKABER DIREKTE KONTAKT MELLEML
GRÆSEKSPERTER, GREENKEEPERE, ANLÆGSGARTNERE
OG FAGENES RELEVANTE LEVERANDØRER

ERHVERVSKLUBSPONSORERNE STØTTER OS, OG VI STØTTER DEM

Bestyrelsen i DGA ønsker alle et fortsat godt samarbejde i sæson 22/23.

CAPILLARY BUNKER – ENGLAND

PLAY LIKE A CHAMPION TODAY

4066R

Vores førsteklases 4066R traktor er specielt udviklet til at gøre livet lettere!

3046R

En traktor - Mange muligheder

2750 E-CUT™

Riding Triplex-klippere

- ✓ Kraftig dieselmotor: 14,6 kW (19,6 hk) ved 3000 o/min
- ✓ El-motorer på klippecylindrene
- ✓ 157,5 cm klippebredde
- ✓ Justering af underkniv/klippecyliner

SALG OG SERVICE

Vest for Storebælt
Semler Agro A/S

Midt og Nordjylland
Ole Mathiesen - Tel.: 26 42 57 71

Sønderjylland og Fyn
Michael Kjær Thomsen - Tel.: 21 26 24 50

info@semlearagro.dk
www.semlearagro.dk

Øst for Storebælt

A/S Havdrup Maskinforretning
Salbjergvej 4, 4622 Havdrup

Jens-Michael Petersen - Tel.: 29 41 75 15
Peter Irgens - Tel.: 21 64 68 64

hm@havdrup-maskinforretning.dk
www.havdrup-maskinforretning.dk

SEMLER

Agro

A/S HAVDRUP
MASKINFORRETNING

Greenkeeperen

36. ÅRGANG | #02 2022

Greenkeeperen modtages og læses af samtlige golfklubber, chefgreenkeepere, greenkeeperassistenter, golfspillere, baneudvalgsmedlemmer, Landbrugs-skoler, AMU-centre, anlægsgartner-firmaer, gartnerskoler, tekniske skoler, kommuner, amter, stads- og kommune-gartnere, stadioninspektører, vejformænd, udvalgte arkitekter, ingeniører, biologer m.fl.

Redaktør

Kristine Buske

Redaktion

Karin Normann

Design og tryk

Mediegruppen as
Jørn Thomsen Elbo A/S

Forsidefoto

Anders Trærup

Bladet udkommer i 2022:

Ultimo marts og oktober.

Oplag

1.000

Annoncemateriale til

Greenkeeperen #01 2023

Deadline for materiale 17.02.23

Annoncemateriale og formidling

Per Lemming
Danish Greenkeepers Association
Åvænget 15, Mogenstrup, 4700 Næstved
Tlf.: +45 4275 3000
perkeeper@gmail.com

Kontakt Greenkeeperen

Danish Greenkeepers Association
Åvænget 15, Mogenstrup, 4700 Næstved
Tlf.: +45 4275 3000
perkeeper@gmail.com

Trykt på FSC® certificeret papir hos trykkeri, der er kvalitets- og miljøcertificeret iht. ISO 9001/14001. Papir: Amber Graphic.

Generalforsamling

regnskabsår 2021/2022

Der indkaldes hermed til generalforsamling i Danish Greenkeepers Association

Rønnes Hotel konference lokale

Kystvejen 25, 9690 Fjerritslev

ONSDAG DEN 16. NOVEMBER 2022
KL. 17.30

Dagsorden:

- Valg af dirigent
- Valg af stemmetællere
- Formanden aflægger beretning
- Regnskab til godkendelse
- Fremlæggelse af budget og fastsættelse af kontingent
- Valg af bestyrelsesmedlemmer og bestyrelsessuppleant
- Rettidigt indkomne forslag fra medlemmerne
- Eventuelt

Bestyrelsesmedlemmer på valg:

Rene Juel Andersen – modtager IKKE genvalg
Jesper Brandt – modtager genvalg

Ny i bestyrelsen

Bestyrelsen foreslår Nick Bosholdt fra Roskilde Golfklub
Bestyrelsen foreslår Rune Gundtoft fra Fredericia Golfklub

Suppleanter på valg:

Pt. ingen 🇩🇰

På bestyrelsens vegne

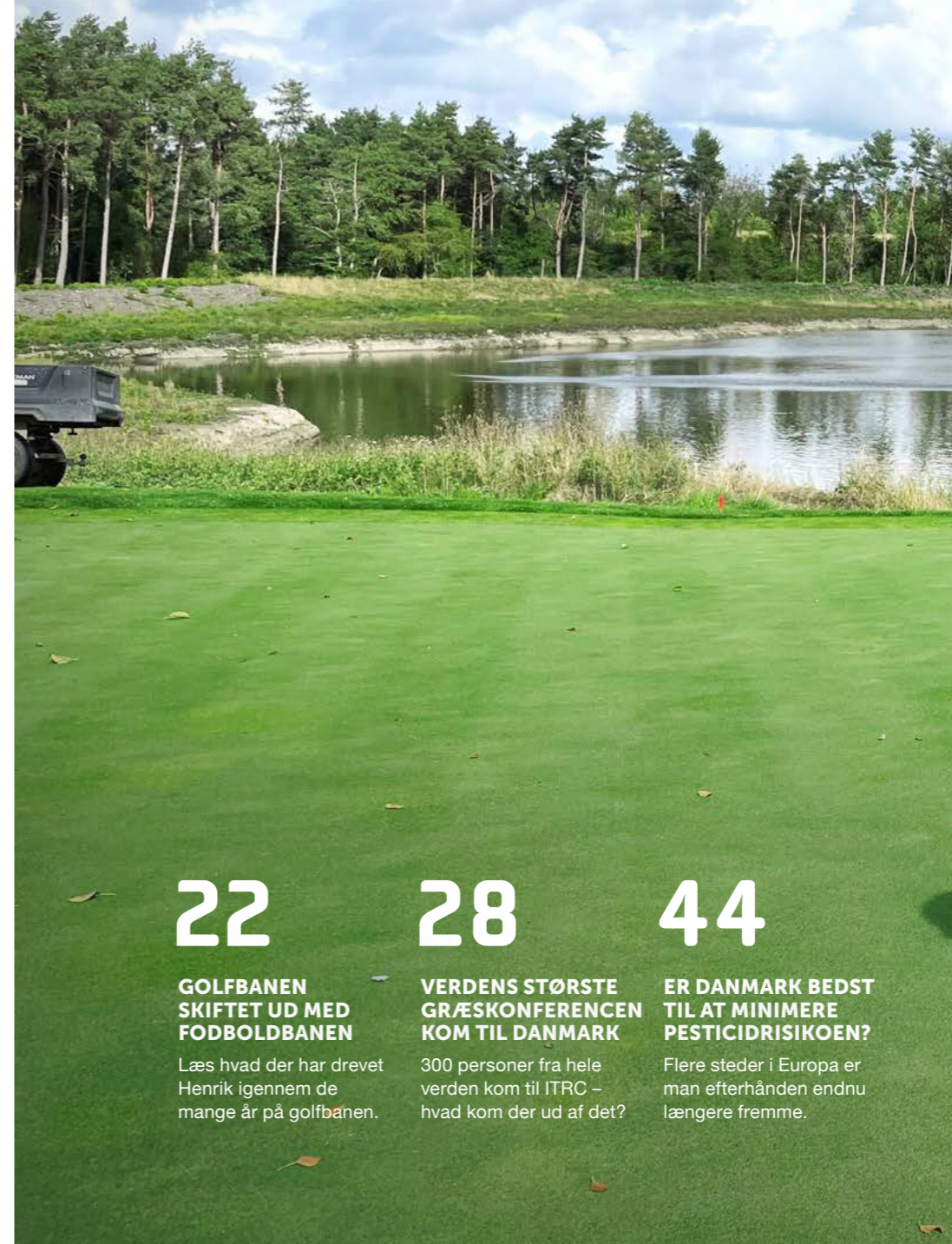
Rene Juel Andersen

Bestyrelsesformand

40

OVERSKUDSNEDBØR OG KONDENS-VAND SKAL SIKRE GRÆSVÆKST

Vandreservoiret er blevet klubbens forsikring af banen mod tørke.

22

GOLFBANEN SKIFTET UD MED FODBOLDBANEN

Læs hvad der har drevet Henrik igennem de mange år på golfbanen.

28

VERDENS STØRSTE GRÆSKONFERENCEN KOM TIL DANMARK

300 personer fra hele verden kom til ITRC – hvad kom der ud af det?

44

ER DANMARK BEDST TIL AT MINIMERE PESTICIDRISIKOEN?

Flere steder i Europa er man efterhånden endnu længere fremme.

INDHOLD

FÆLLESSKAB

- 06 Stafetten
- 10 Made in HimmerLand: Tania er med for sammenholdet
- 12 Krisen får betydning for banerne
- 14 Synspunkt
- 16 Vær på forkant Bestil i god tid
- 20 "Jeg vil præstere den bedst mulige bane"
- 22 Fra golf til fodbold
- 26 Maskiner under Broen
- 28 Verdens dygtigste græsforskere kom til Danmark
- 32 Hvad lærte du af græskonferencen?
- 34 Vickie holder dig opdateret
- 36 "Vi skal undervise i det, der er relevant for branchen"

FAGLIGT

- 39 Ses vi i uge 46?
- 40 Overskudsnedbør og kondensvand skal sikre græsvækst
- 44 Er Danmark bedst i verden til at minimere pesticidrisikoen på golfbaner?
- 48 En gammel greenkeeper giver aldrig op
- 52 Er dit aldrende vandingsanlæg klar til klimaforandringerne?
- 56 Kan golfbaner blive CO₂-neutrale?
- 60 Skraldespandene på banen er nu helt væk

STAFETTEN

I denne artikelserie tager Greenkeeperen på rundtur blandt danske greenkeepere i hele landet. Vi får en snak om deres greenkeeperliv, hobbyer, glæder og udfordringer. Den enkelte greenkeeper sender stafetten videre til en kollega.

”Det bedste er at skabe forandringer”

Thomas er vokset op i Haderslev Golfklub. Ligesom han selv har været med til at få klubben til at vokse gennem mere end 20 år. Vi har taget en snak med ham om banens og klubbens udvikling gennem årene.

TEKST: KRISTINE BUSKE | FOTO: ANDERS TRÆRUP

Han troede egentligt, han skulle være skovfoged. Men i 1999, da en kammerat fortalte om en ledig greenkeeperstilling i Haderslev Golfklub, slog han til. Dengang var der både ny restauratør, ny træner og ny greenkeeperstab. Og allerede året efter, da der manglede en chefgreenkeeper, blev Thomas spurgt, om han ville overtage.

– Jeg har været min egen læremester på godt og ondt. Jeg kunne gøre tingene på min egen måde, men samtidig har jeg manglet nogle at sparre med, fortæller han.

Under uddannelsen blev det også tydeligt for ham, at der var plads til forbedringer på banen.

– Man praktiserede ikke greenkeeping på samme måde dengang. Så jeg tog meget viden fra min uddannelse med ind i klubben. I starten skulle golfspillere vænne sig til ændringerne, men de kunne godt se, at banen blev bedre, siger Thomas Martin.

En klub i vækst

Der er ingen tvivl om, at tiden i Haderslev Golfklub var en anden gang. Klubben var mindre, og belægningen af spillere samt antallet af spillerunder var færre, og det krævede et tilskud fra kommunen at få det hele til at løbe rundt.

I dag har Haderslev Golfklub mellem cirka 25.000 og 33.000 spillerunder om året.

” Jeg har været min egen læremester på godt og ondt. Jeg kunne gøre tingene på min egen måde.

– Siden, jeg startede, er golf blevet mere populært. På et tidspunkt havde vi så stor fremgang i medlemstallet, at det var svært at følge med, og vi måtte udvide vores par 3 bane fra 4 hektar og 6 huller til 10 hektar og 9 huller, fortæller Thomas Martin.

Selvom stigningen i medlemstallet øger presset på banen, oplever Thomas Martin, at omstændighederne i dag gør det nemmere at planlægge greenkeepernes arbejde.

– Før var der ikke noget, der hed golfboks, og vi vidste ikke, hvornår der kom spillere på banen. I dag ved vi, hvor mange spillere, der kommer, hvem der kommer, og hvornår de kommer. De rutinerede spillere har vi styr på, og når der er højhandicapspillere, ved vi, at vi skal være ekstra OBS, siger Thomas Martin og tilføjer:

– Vi kan også regulere lidt på banens sværhedsgrad alt efter, hvilke spillere vi har, så vi kan forbedre deres spiloplevelse.

Vejret stiller større krav

Noget af det, Thomas Martin især har haft fokus på, er naturen. For ham handler det ikke kun om baneforløb, greens og bunkers, men også om naturen omkring, som bidrager til →

hele golfoplevelsen. Derfor har han bl.a. fået plantet en række træer rundt på banen.

– Banen har skiftet meget karakter gennem tiden. Vi har kun 40 hektar at gøre godt med, så man skal være kreativ med den smule plads, vi har. Jeg er meget glad for natur selv og har fortsat fokus på at få natur ind på banen, siger Thomas Martin.

Og når man snakker om natur, kan man ikke undgå at snakke om vejret. For det er ikke kun klubbens og banens størrelse, som er den største ændring.

– Før i tiden havde begge sæsoner mere ustadigt vejr, sommeren var mere regnfuld og skiftene, og vinteren havde mere frost.

Nu skal vi vande meget mere om sommeren, hvor der er tørke, og vinteren er mere våd. Det er særligt en udfordring, fordi banen ligger på svær lerjord, og vi kan derfor ikke køre på banen med maskinerne, når banen er så våd. Skiften fra det ene ekstreme vejr til det andet sætter flere krav i planlægningen af baneplejens, fortæller Thomas Martin, der fortæller, at der i højsæson er i alt 6-7 greenkeepere til at passe banen, mens der kun er tre faste greenkeepere, som også dækker ind i vinterhalvåret.

FÆLLESSKAB: STAFETTEN

OM THOMAS MARTIN

- Chefgreenkeeper i Haderslev Golfklub siden 2001
- Uddannet Greenkeeper i 2003.
- Privat bor Thomas Martin i Haderslev med sin kone og tre børn på 10, 14 og 16 år. Han spiller gerne 2-3 runder om året på andre golfbaner, og så nyder han at slappe af på riffeljagt, hvor der kun er ham og naturen.

Igen tid til udvikling

Gennem tiden er teesteder og pay and play bane blevet omlagt. Bunkers er renoveret. Der er lagt mange nye kilometer dræn og enten udskiftet eller repareret på de gamle dræn fra krigstiden.

Men selvom der er sket meget siden, Thomas Martin startede, stopper udviklingen af Haderslev Golfklub aldrig. Og chefgreenkeeperen har allerede planer i pipelinen.

– Vi har længe fokuseret på drift og overlevelse, men nu har vi ressourcer til udvikling igen. Vi har planer om at bygge om på banen og ændre hulforløbet samtidig med, at vi bygger greens og greensområder op efter alle kunstens regler, så banen bedre kan klare vand i fremtiden, for vi kan ikke kun tænke på i morgen.

Samtidig skal vi også have fokus på mindre brug af pesticider, siger han og tilføjer:

– Det er spændende at finde løsninger og gribe tingene anderledes an alt efter klima, lovgivning og ny viden. Nogle gange skal man prøve sig frem, til det lykkes,

men fordelen ved at have været med i så mange år, er, at man har erfaring at trække på, som giver mere ro.

Og de mange år i faget har langt fra hevet passionen ud af ham

– Det bedste er at skabe forandringer. Det, vi har lavet i dag, er ikke ens betydende

med, at det er sådan, banen ser ud i morgen. At vi løbende bygger om, er grunden til, at jeg er her endnu. Det er lysten, der driver mig. Selvom jeg har været der i over 20 år, har jeg det som om, jeg kun har været der i ti år. Der er så meget, jeg gerne vil nå endnu. 🚩

Made in HimmerLand: Tania er med for sammenholdet

Der var intet Made in HimmerLand uden de frivillige greenkeepere, der står for baneplejens før, under og efter touren.

Vi har spurgt en af dem, hvad der driver dem til at lægge så mange frivillige kræfter i projektet.

TEKST: KRISTINE BUSKE

I Made in Denmark kan man opleve alle de danske golf verdensstjerner på hjemmebane. I 2021 skiftede touren navn til Made in HimmerLand. Men uanset navn eller placering kræver det stort arbejde at gøre golfbanen klar til så stor en turnering.

Tania Gneist er en af de frivillige greenkeepere, der lægger frivillige arbejdstimer i projektet. Hun har været med to gange, har tidligere arbejdet i Sydsjællands Golfklub Mogenstrup og blev færdiguddannet i 2021. I dag arbejder hun i et gartnerfirma.

– I første omgang valgte jeg at være frivillig til Made in Himmerland, fordi det virkede spændende at være med til en stor turnering og samtidig være med til at løfte en stor opgave sammen med en masse andre. Derudover var det også en udfor-

dring for mig selv, fordi jeg ikke kendte nogen i forvejen og ikke vidste 100 procent, hvad der skulle foregå, fortæller Tania.

Et tæt sammenhold

Tania mærkede hurtigt et tæt sammenhold i forbindelse med turneringen, og det er årsagen til, at hun ikke har tænkt sig at stoppe lige foreløbig.

– Det giver noget helt specielt, når man bor mange mennesker op og ned ad hinanden i en uge. Alle de frivillige og ansatte er rare og søde på hver deres måde, og uanset hvor trættende det kan være, så bliver man samtidig opløftet af det gode selskab og godt humør, siger hun og tilføjer:

– Det giver mig en fed oplevelse og mange gode grin at være med. Desuden kommer jeg lidt væk fra hverdagen derhjemme. Og det er bare skønt at bruge tid med en masse forskellige mennesker. Vi kan alle bidrage med hver vores.

En uge ud af kalenderen

Når Tania er deltager til Made in Himmerland, bliver hun indlogeret sammen med de andre greenkeepere og ansatte, som kommer langvejs fra. Hun er der fra mandag til søndag, og det kræver derfor fri fra arbejdspladsen.

– Første gang fik jeg lov at holde fri fra Sydsjællands Golfklub for at være med.

Anden gang tog jeg selv en uges ferie fra det gartnerfirma, jeg arbejder i nu, fortæller hun.

Sjovt og hårdt på samme tid

Selvom det kræver lidt ofringer i tid og ferie, så vil Tania klart anbefale andre greenkeepere at være frivillige på en golfturnering.

– Det sjoveste og bedste ved at være med er hyggen omkring det. Der er høje krav til os, og det er forståeligt, men også noget, vi lærer af. Men jeg gør det ligeså meget for hyggen og sammenholdet. Der er plads til, at vi kan have det sjovt. Og det har vi også, selv når vi udfører arbejdsopgaverne. 🍷

” Det var en udfordring for mig selv, fordi jeg ikke kendte nogen i forvejen og ikke vidste 100 procent, hvad der skulle foregå”

FÆLLESSKAB: FRIVILLIG

MADE IN HIMMERLAND

Made in HimmerLand blev sidst afholdt den 6.-9. juli i år. Læs mere om Made in HimmerLand og mulighederne

for at blive frivillig på golfgolfgolf.dk

Interesseret i at gå en runde med vores leasing-specialist?

Ring til Jan Hartvig Petersen og aftal, hvornår han skal møde dig på fairwayen. Jan er vores leasing-specialist med kendskab til golf-branchen.

Fast rente på din leasingaftale? I disse tider, hvor der er stor usikkerhed omkring renten, kan det være en god idé at overveje. Tag en snak med Jan og hør om dine muligheder.

Jan kan også fortælle dig om den særlige momsproblematik og muligheden for moms-fradrag på maskiner – hvis I er en klub i foreningsregi – og om de forskellige driftsmæssige betragtninger for maskin-anskaffelse og leasingfinansiering.

Jan Hartvig Petersen
Finansieringskonsulent
Tlf. 23 21 35 61

Leasing Fyn

- når gode relationer er vigtige

Leasing Fyn Bank A/S · Bondovej 1 · 5250 Odense SV · leasingfyn@leasingfyn.dk · www.leasingfyn.dk · Telefon 62 61 20 20

Krisen får betydning for banerne

Inflation, krigen i Ukraine og eftervirkningerne af corona påvirker greenkeepernes hverdag forskelligt. Helt upåvirket er der dog næppe nogen, der er.

TEKST: THOMAS LA COUR

Man kunne næsten kalde det en perfekt storm. Først fik vi eftervirkningerne af corona, der fortsat gør det svært at skaffe reservedele til alle typer maskinel.

Kinas omfattende coronanedlukninger af fabrikker og havne har efterladt en enorm efterspørgsel på alle typer elektronik. Så kom inflationen, der fik priserne til at stige langt hurtigere end lønningerne, så købekraften raslede ned. Endelig lavede Putin omvendt hat-

trick med krigen i Ukraine, så priserne på elektricitet og fossile brændstoffer eksploderede.

Konsekvenserne kan mærkes i de enkelte husholdninger, men de kan også mærkes i mange golfklubber. Vi har spurgt greenkeeperne i fire golfklubber, hvordan de oplever krisen, hvordan de håndterer udfordringerne, og hvordan de ser på fremtiden.

fjor, og det har betydet, at vi er sluppet for kontingentstigninger. Vi er en relativt stor klub med 1450 medlemmer, så om vi bruger 10.000 ekstra på diesel, betyder ikke så meget i det store billede.

– Men jeg kan da godt frygte fremtiden, hvis inflationen får en masse til at melde sig ud. Jeg vil sige, at jeg frygter ikke så meget prisen på elektricitet og diesel, når det handler om at holde banen – jeg frygter mere, at 200 melder sig ud, fordi de ikke længere har råd til at spille golf, fordi deres egne udgifter til varme og el er så høje. Det vil betyde noget.

Men grundlæggende tager jeg det med sindsro. Det skal nok gå. 🏌️

” Det er vigtigere end nogensinde før at gøre opmærksom på sammenhængen mellem banens beskaffenhed og de penge, der er til rådighed.

Mads Kragh
SKOVBY GOLFKLUB,
MIDTSJÆLLAND

– Vi kommer til at udskyde nogle maskinindkøb, som vi ellers havde planlagt.

Heldigvis har vi en dygtig mekaniker, der kan holde liv i de maskiner, vi har.

– Omkostningerne er steget rigtig meget i år. Når vi kigger på omkostninger fra 1. januar til 1. september, er vores omkostninger til el for selve banen steget med 200 pct i forhold til sidste år. Sidste år brugte vi 21.000 kroner i samme periode – i år blev prisen 63.000 kroner. Vi brugte 104.000 kroner til brændstof sidste år frem til 1. september – i år er prisen 145.000.

– Vi har altså fået et ret forhøjet omkostningsniveau, og samtidig savner vi et medlemsboost, fordi vores medlemsskare er ved at være oppe i alderen. Der skal nye kræfter til, hvis vi skal sikre en stærk klub i fremtiden. Men jeg er fortrøstningsfuld, og der er nye medlemmer i pipelinen.

– Mine anbefalinger til mine kolleger må være at sørge for klarhed i mølet, når bestyrelsen fremsætter ønsker til banen.

De fleste bestyrelser vil jo gerne vise handlekraft og efterkomme medlemmernes ønsker, men der må vi som greenkeepere kræve, at der følger penge med. Vi er i forvejen pressede på at holde budgetterne, så det er vigtigere end nogensinde før at gøre opmærksom på sammenhængen mellem banens beskaffenhed og de penge, der er til rådighed. 🏌️

Jacob Thy Clausen

SØNDERJYLLANDS GOLFKLUB,
VED TINGLEV

– Vi har haft en ret stor kontingentstigning i år på 275 kroner. Normalt stiger kontingentet mellem 75 og 150 kroner per år.

Kontingentstigningen blev besluttet, da vi tilbage i ferbruar kunne se, hvor det hele bar henad, og det nyder vi godt af nu.

– Tørken har samtidig betydet, at vi ikke har brugt så meget diesel på at klippe græsset. Vi har samtidig kun vandet, så græsset blev holdt i live. Nu, hvor regnen er kommet, kan vi se gevinsten med grønne fairways.

– Vi har ikke skullet spare så meget i år, men det kommer vi formentlig til næste år. Der bliver noget eftersåning af fairways og semiroughs, der hænger i en tynd tråd. Samtidig vil jeg prøve at blande gødning selv, fordi der også er nogle penge at spare på den konto. Kvaliteten på den løsning er nok ikke helt den samme, men det må vi så se på.

– Vores maskinpark er heldigvis i god stand, så der er ikke nogen planlagte udskiftninger, der skal udsættes. Jeg kan godt frygte, at medlemmer i stort tal ikke kan acceptere flere kontingentstigninger og derfor forsvinder. Jeg kan også godt frygte, at det kan blive nødvendigt at udsætte

indsatser på banen igen, så standarden generelt falder. Eftersåningen af fairways og semiroughs kan måske nok udsættes til foråret '24, men så skal der også ske noget, hvis ikke kvaliteten af banen skal falde. 🏌️

” Jeg kan godt frygte, at medlemmer i stort tal ikke kan acceptere flere kontingentstigninger og derfor forsvinder.

Henning Hans Nissen
SKANDERBORG GOLFKLUB,
MIDTJYLLAND

– Vi er ramt på brændstof, gødning og al energi. Min brændstofkonto ligger normalt på 120.000 kroner. Den kommer til at lande på 175.000 kroner. Mine omkostninger til fyringsolie plejer at ligge på 40.000, men den havner på 75.000 kroner. Min elregning er steget fra 8.000 i kvartalet til 15.000 i kvartalet. Det er bare nogle penge, man ikke får noget for – andet end det man plejer. De stigende priser på reservedele og lange ventetider på at få noget.

– Som status er nu, så har jeg brugt mit budget for indeværende år for brændstof. Men jeg er jo fræk som en slagterhund

og siger “I skal da bare sige til, hvis jeg skal holde op med at klippe. Det er jo ikke min bane.” Jeg er jo så gammel i faget, at jeg tør bede om, at de finder pengene, når der ikke er flere. For skal banen være, som den plejer, skal jeg tanke den samme mængde diesel. Selvom budgettet er opbrugt, er der stadig halvanden måned mere, hvor græsset skal klippes.

– Vi slukker lys overalt. Vi vander ikke mere, fordi regnen er kommet. Pumperne bruger en del energi, så selvom jeg har gratis vand fra et reservoir, vi fik etableret i 2014, er det ikke gratis at vande. Jeg har en kollega, der har brugt 200.000 kr. på at vande baner, og de skal vande en måned endnu. Der er vi noget heldigere stillet.

– Vi er opmærksomme på energispild. Vi tager ikke ud og klipper, hvis der ikke er noget at klippe. Vi har normalt nogle faste rutiner, men dem ser vi stort på, hvis det ikke gør nogen mærkbar forskel på banekvaliteten. Den kan komme til at se

lidt pjusket ud, men det er bare forholdene lige nu. Vi tager ikke ud bare for at fise brændstof af.

– Hvis vi ikke får taget livet af ham Putin, så stikker det jo helt af. Jeg har været i branchen i tyve år, og det er første gang, at jeg har måttet købe gødning til mine teesteder og greens allerede nu. Og betale 50.000 kroner allerede nu. Og få leveret allerede nu. For det er ikke sikkert, jeg kan få noget til foråret. Jeg kan godt spare gødning på mine fairways, fordi der er mange andre mulige indsatser, men greens og teesteder dør uden gødning.

– Mit råd til andre greenkeepere er at huske på, at det er klubbens bane. Det er ikke greenkeeperens. Så i stedet for at stresser rundt og lade hunden jage sin egen hale, skal klubben bare vide, at de må finde pengene, hvis standarden forventes at være uændret i en krisetid. Hvis de ikke har råd til den bane, de har haft hidtil, så kan de ikke få den bane. 🏌️

Vi står overfor en alvorlig – men ikke umulig situation

I hvert nummer af Greenkeeperen henter vi nye perspektiver uden for greenkeeperfaget. Her kommer eksperter indenfor forskellige områder med deres synspunkt på et aktuelt emne. Denne gang har formand for Dansk Golf Union, Lars Broch Christensen, ordet.

FOTO: DGU

BAGOM

Lars Broch Christensen er formand for Dansk Golf Union. Inden sit formandskab sad han seks år i bestyrelsen. Han er far til golfspiller, Nicole Broch Larsen, og er desuden kasserer i Hillerød Golf Klub, hvor han også har haft en niårig periode som klubformand.

LARS BROCH CHRISTENSEN: FORMAND FOR DANSK GOLF UNION

Omkostningerne stiger voldsomt. Det gælder hele samfundet og har derfor også ramt golfklubberne og driften af golfbanerne. Det bliver dyrere og dyrere at drive klubhusene med el - varme og brændstof – gødning til banen er også steget kraftigt. Inflationen medfører lønstigningssamtaler med medarbejderne i klubberne. Budgettet for 2023 er nødt til at blive justeret for at holde samme spillekvalitet. Og uanset hvor meget, man forbereder sig, er der ingen, der ved, hvordan verden ser ud om et halvt år. Det tør jeg i hvert fald ikke at spå om.

Uanset hvad kan vi ikke slå uden om udfordringerne. Klubberne er nødt til at spare, hvor spares kan. Det kan måske gøres ved at slukke for varmt vand og strøm i dele af klubhuset i perioder. Men det bliver også nødvendigt for de fleste klubber at sætte kontingentet op. Det kræver stærk kommunikation ud til medlemmerne, så de forstår ændringerne. Samtidig er fokus på rekruttering af medlemmer vigtigere end nogensinde.

Hvad med banen?

Men vi kan ikke rette blikket mod kontingenter og klubhus alene. Banen er et væsentligt aktiv, som jeg håber, at klubberne fortsat prioriterer i disse sparetider. Vi ved, at

greens og flow på banen er afgørende for spillernes oplevelse, og uden gæste- og medlemstilfredshed kan klubberne få det svært. Derfor er ressourcer til baneplejen vigtig. Besparelser, som kan virke smarte på kort sigt, kan nogle gange få store konsekvenser på lang sigt. F.eks. kan der gå flere år, før man kan se resultaterne af manglende topdressing og luftning.

Derfor skal sparekniven vejes nøje. Man kan eventuelt også kigge på steder, hvor banen kan klippes mindre for at spare brændstof og tid.

Langsigtet planlægning

Greenkeeperne står også over for en udfordring på leveringstid af især maskiner. Før kunne man bestille maskinerne i starten af efteråret og modtage dem i starten af det nye år. Nu kan der gå 12 til 18 måneder, før de kommer hjem. Derfor er det vigtigere end nogensinde at planlægge langt frem.

Selvom vi står midt i en krisetid, tror jeg ikke, at det er dommedag for de danske golfklubber. Coronakrisens succes på golfbanerne var affødt af tidligere tiders behårdede fokus på rekruttering af medlemmer rundt i klubberne. Den bølge tror jeg på, at vi fortsat kan ride på. 🚩

En green er ikke bare en green.

Og sand er ikke bare sand.

Du kender sikkert Dansand for vores rene topdressand til greens. Men vi har også en række andre produkter til golfbanen som vækstlag, stigrus, drængrus og bunkersand - eller topdressinger med humus. Med Nordeuropas mest avancerede blandedanlæg leverer vi kundespecificerede blandinger tilpasset

den enkelte bane, hvad enten du har fortynding af filt, tilførsel af næringsstoffer eller renovering af vækstlaget i fokus. Ring direkte til Anders Heide Houe på 40 56 58 22 og bliv klogere på de mange muligheder til din golfbane.

➤ Se mere om Dansands mange produkter til din golfbane på [Dansand.dk/golf](https://dansand.dk/golf)

Dansand A/S
Lervejldal 8b
DK-8740 Brødstrup

Vær på forkant Bestil i god tid

Det er en udfordrende tid, vi lever i. Knap har vi sluppet corona-krisen, før de næste udfordringer melder sig på banen. Der er krig i Europa. Krigen har affødt en lang række alvorlige konsekvenser også for driften af de danske golfbaner. Jeg har spurgt en række leverandører til golfbranchen, hvordan de mærker konsekvenserne af krigen? Hvordan de ser markedet i den kommende tid? Og hvilke råd vil de give til greenkeeperen, der skal få alle ender i driften til at nå sammen på helt nye vilkår?

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM

ProGræs

NIELS PETER JENSEN, INDEHAVER

1 Hvordan mærker I konsekvenserne af krigen i Europa?

Vores leverandører/producenter er jo alle ramt af krigens udfordringer på forskellig vis. Råvarer, produktionsomkostninger og fragtpreiser er i stor stigning. Problemer med leverancerne af råvarer er også en udfordring, da en stor del af råvarerne til gødning kommer fra Ukraine og Rusland.

Det danske samfund er jo også udfordret med de store prisstigninger, som vi må styre og håndtere i håb om, at vi snart kommer ind i en mere stabil tid igen.

2 Hvordan ser I markedet i den kommende tid?

Der er mange holdninger til situationen. Dem, der siger de ved, hvad der kommer til at ske, de lyver, for der er ingen, der kender morgendagen. Når det så er sagt, så skal vi ikke gå i panik. Vores producenter kan ikke leve uden at producere f.eks. gødning. Producenterne skal finde en vej til at komme hurtigt op i drift igen. Så det kommer vi. Der er en omstillingsperiode, hvor de lige skal finde ud af, hvor de skal

få råvarer fra, når det nu ikke er en mulighed at få råvarerne fra Rusland og Ukraine mere.

3 Har I nogle gode råd til greenkeeperen, som skal få alle ender til at nå sammen?

Prioriter jeres ressourcer. Er det vigtigt at springvandet skal køre, eller kan klubben bruge udgifterne til et bedre andre steder?

Et andet råd er: Styring i stedet for panik. I ved, at I skal bruge 70 pct. af gødningen, så bestil det nu i stedet for at vente til marts måned, der kender vi ikke priserne, og om det er muligt at få gødningen leveret. I lande som Tyskland, Polen og Holland laver de nu puljeproduktion for at spare på gassen. Det vil sige, at fabrikkerne ikke producerer alle typer gødning løbende, men puljer ordre sammen og producerer kun, når der er samlet en vis mængde ordrer af de forskellige gødningstyper. Så flexibiliteten i produktionen bliver mindre.

Det vil give længere leveringstider. Mit tredje råd vil være: Vi skal nok få nogle fantastisk flotte golfbaner igen til næste år, selv om vi måske kommer til at mangle enkelte næringsstoffer. F.eks. kan I bruge de ressourcer, I allerede har til rådighed. De fleste baner har for eksempel masser af fosfor i jorden. Luft lidt mere på banen, så I får frigivet de bundne næringsstoffer, der er nede i jorden. Langt hen ad vejen kan I på den måde komme afsted med at bruge en fosfor-fri gødning og stadigvæk dyrke sundt græs. ➔

DCC Energi

CHRISTIAN HEISE,
ADM. DIREKTØR I DCC ENERGI

1 Hvordan mærker I konsekvenserne af krigen i Europa?

Ligesom alle andre mærker vi også, at der er uro i verden – både hvad angår priser og produktleverancer. Indtil nu har vi dog kunne levere stort set alle de produkter, som kunderne efterspørger. I forhold til landets golfklubber har der lejlighedsvist været en lille smule længere leveringstid

på smøreolie, men heldigvis har vi ikke haft de store udfordringer frem til nu. I de få tilfælde, hvor et produkt har været forsinket eller ikke været til at skaffe, har vi sammen med kunden fundet en god alternativ løsning.

2 Hvordan ser I markedet i den kommende tid?

Vi oplever jo desværre en tid med ustabilitet i både priser og råvareleverancer.

Det er derfor også umuligt at forudsige priser på energi eller smøreolie, men vi er fortrøstningsfulde med hensyn til at kunne levere de varer, som kunderne efterspørger. Og det gælder selvfølgelig også leverancer til golfklubberne, når næste sæson skydes i gang.

” Vi er fortrøstningsfulde med hensyn til at kunne levere de varer, som kunderne efterspørger.

3 Har I nogle gode råd til greenkeeperen, som skal få alle ender til at nå sammen?

Bestil dine varer i god tid. I de tider, vi er i lige nu, er rettidighed og planlægning vigtigere end nogensinde. Derudover bør du se på, om du har en leverandørløsning, der giver den bedste sikkerhed for levering og økonomi uanset markedsudsvingene. ➔

Havdrup Maskinforretning

JENS-MICHAEL PETERSEN, SALGSCHEF

1 Hvordan mærker I konsekvenserne af krigen i Europa?

Jeg har svært ved at analysere effekterne af corona og effekterne af krigen i Europa. Jeg kan bare se, at vi er ekstremt pressede på leveringsomkostningerne og leverings-situationen. Vi har stadig maskiner, som skulle være leveret i foråret 2022, som vi ikke har kunnet levere endnu. Det er skidt for kunden. Kunden vil købe og betale, men vi kan ikke levere. Vi vil gerne have, at kunden holder de aftaler, vi har lavet, og så kan vi ikke overholde vores del af aftalen.

Vi står i en situation, hvor vi ikke kan komme i mål med vores arbejde. Det slider mentalt på sælgerne. Det har jeg aldrig før prøvet i de 40 år, jeg har været i branchen. Heldigvis har vores kunder været utrolig tålmodige, det har været helt unikt.

2 Hvordan ser I markedet i den kommende tid?

Lige nu er der leveringstider på 16-18 måneder på nye maskiner. Jeg tror desværre ikke, at leveringssituationen normaliserer sig langt ind i 2024 måske i 3. eller 4. kvartal. Vi har i hvert fald fået at vide af vores leverandører, at vi ikke må sætte forventningerne op. Samtidig er vi ekstremt udfordret på at få reservedele. Leverandørerne har næsten færdige maskiner stående rundt omkring, men de mangler måske lige en sidste komponent for, at de må sælge maskinen f.eks. af sikkerhedsmæssige årsager.

3 Har I nogle gode råd til greenkeeperen, som skal få alle ender til at nå sammen?

Bestil i god tid. Jo før de bestiller, jo før får de varen. I forbindelse med maskinkøb har klubberne typisk lavet 5-årige budgetter, og her skal de fremskynde bestillingerne.

Greenkeeperen skal spørge ind til, hvornår varen kan leveres, og så må de tilbage i baneudvalget og bestyrelsen og få dem med på, at der skal bestilles tidligere end normalt for at sikre, at de rent faktisk får de maskiner, som de skal bruge. ➔

” Vi står i en situation, hvor vi ikke kan komme i mål med vores arbejde. Det slider mentalt på sælgerne. Det har jeg aldrig før prøvet i de 40 år, jeg har været i branchen.

Helms TMT

ALLAN S. HELMS, CEO

1 Hvordan mærker I konsekvenserne af krigen i Europa?

Jeg synes egentlig, at markedet var ved at se nogenlunde fornuftigt ud efter corona-krisen, men så kom krigen i Europa. Efter krigens start er forsyningskæderne blevet mere og mere belastede. Vi har svært ved at skaffe komponenter. Man skal tænke på, at forsyningskæderne jo er lange med

mange underleverandører. Når der mangler en komponent et sted i kæden, har det indvirkning på alle de andre led i forsyningskæden.

Et andet parameter, som er vigtigt at forstå, er, at en golfmaskine jo er en nicheproduktion i forhold til bil- og traktorindustrien. Når komponenterne kommer i udbud, hvem støvsuger markedet og får først? Det vil de store aktører i markedet.

Så vi er ikke kun oppe mod en forsyningsikkerhed i Danmark, men i hele verden.

2 Hvordan ser I markedet i den kommende tid?

Jeg tror, der vil gå lang tid endnu, inden markedet normaliseres. Jeg tror heller

ikke, at prisen vil falde, men prisstigningerne vil måske stagnere. Vi har forsøgt på bedst mulige vis at bestille maskiner hjem i god tid, som i flere tilfælde er næsten et år siden, hvilket betyder, at vi stadig har flere maskiner, vi kan levere her i 2023.

3 Har I nogle gode råd til greenkeeperen, som skal få alle ender til at nå sammen?

Greenkeeperen skal bestille i rigtig god tid. Hvis greenkeeperen har reservedelen på hylden eller værkstedsbordet, så er der ingen, der kan tage den fra dem. 🚫

Vidste du

... at vi tester vores græs for bl.a.:

- Salttolerance
- Tøretolerance
- Brown patch
- Dollar spot

Græsfrø fra DLF - det sikre valg til fremtiden.

👉 Følg os på facebook og bliv opdateret på professionel pleje af golfbaner. Søg efter: DLF plænegræs

Kontakt din konsulent for mere information:
Per Knudsen · Mobil 4011 9505

GREENS ROLLER

NYHED!

Markedets
MEST
EFFEKTIVE

- Fås i 2 arbejdsbredder
- Hydrostatisk fremdrift
- Servostyring for optimal manøvredegtighed
- Fuldt flydende valser, der følger konturerne optimalt
- Lav venderadius
- Kraftig HONDA motor
- LED lyskit
- Medfølgende trailer for nem transport

LINDHOLM MASKINER A/S
Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg
Tlf. +45 7244 1112
www.lindholmmaskiner.dk

Lindholm VI STIKKER
Maskiner a/s DYBERE

– Derudover er der diverse projekter med blandt andet opdatering og reparation af dræn, opsætning af robotboldopsamler og robotklipper til drivingrange.

Ambitioner for karrieren

Som nyudklækket greenkeeper ved Mikkel godt, at han skal starte et sted. Men ambitionerne har han allerede.

– Jeg vil fortsat gerne være en del af en golfklub, der insisterer på at præstere den bedst mulige bane og give de bedste oplevelser til medlemmer og gæster – ud fra de givne økonomiske og organisatoriske forudsætninger selvfølgelig, lyder det for Mikkel.

Men det er ikke kun arbejdsopgaverne, der har betydning.

– Det er vigtigt for mig at have et godt og meningsfuldt arbejdsliv, hvor ambitioner og arbejdsglæde går hånd i hånd. Lige nu er drømmen at være med til at fortsætte den gode udvikling i Kolding Golf Club, så banen fortsat står flot, siger han.

Som mange andre greenkeepere nyder Mikkel også at spille golf i fritiden, når tiden tillader det, ellers holder han sig aktiv med badminton. **F**

”Jeg vil præstere den bedst mulige bane”

Hvert år starter nye kommende greenkeepertalenter på Sandmoseskolen AMU Nordjylland eller på Vilvorde, Roskilde Tekniske skole. Fælles for de nye greenkeepere er, at de brænder for at skabe flotte og spændende golfbaner. Vi har talt med Mikkel Fredslund, der netop har afsluttet uddannelsen i september og er klar til at indtage branchen.

TEKST: KRISTINE BUSKE
FOTO: JENS CHRISTENSEN

Mikkel Fredslund startede i Kolding Golf Club i 2018. Først som sæsonarbejder i et år. Han blev bekræftet i, at greenkeeperfaget var ham, så han startede på Sandmoseskolen i 2019 – og fortsatte som elev i Kolding.

– Som greenkeeper kan jeg mærke, at jeg er glad for at gå på arbejde hver dag, og jeg nyder at arbejde med og i naturen, fortæller Mikkel Fredslund.

Han er netop blevet færdig med uddannelsen i september i år og har fået god erfaring og teori med i rygsækken.

– Uddannelsesforløbet har givet et stort kollegialt netværk samt et fagligt godt

” Jeg har efterhånden prøvet næsten alle de opgaver, der ligger inden for greenkeeperfaget.

grundlag for at arbejde som greenkeeper, siger han.

Prøvet det meste

I Kolding Golf Club har Mikkel fået meget ansvar og lov til at prøve kræfter med de forskellige discipliner, som banen har at byde på.

– Jeg har efterhånden prøvet næsten alle de opgaver, der ligger inden for greenkeeperfaget. Kolding Golf Club er en parkbane, så der er også en del arbejde med træfældning og beskæring af træer, hvilket passer godt til mig, da jeg nyder at arbejde i naturen, siger Mikkel og tilføjer:

XR700 leverer den højeste klippekvalitet der er mulig for Pto drevne rotorklippere.

Et contourklipperbord med 7 flexskjoldede på 53 cm. giver en totalbredde på 336 cm.

Budgetansvarlige kunder som ejer en lille kompakttraktor sparer betragteligt

på indkøbsprisen sammenlignet med specialklippere til samme opgaver. Samtidig leverer den bugserede model manøvrerdygtighed af meget høj kvalitet.

BOOK TID FOR DEMO
NU OGSÅ ZERO-TURN PÅ LAGER

Maskinmægler.dk

Mobil: +45 40301212/40106004
Mail: bth@maskinmaegler.dk

Fra golf til fodbold

Som medlem af DGA's bestyrelse igennem snart syv år er Henrik Hvilshøj Lindberg kendt af mange i greenkeeperbranchen. Nu har Henrik skiftet golfbanen ud med fodboldbanen. Hør her i portrættet hvorfor, hvad han skal lave i sit nye job, og hvad der har drevet ham igennem de mange år på golfbanen.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

Jeg møder Henrik på Monjasa Park, Fredericia Stadion. Det første, Henrik siger er: Det her er noget andet. Hvad mener du? spørger jeg, og Henrik svarer: – Ja, det er rajgræs! Så selv om Henrik er gammel græsnord og har plejet græs i 14 år på golfbaner, så er det noget andet at pleje en stadionbane, hvor rajgræs gerne skal være den dominerende græsart. Hvis slidstyrken skal være i top, skal der godt med kvælstof til. Niveauet ligger i omegnen af 230 kg/ha om året.

Henrik startede 1. juni 2022 i sit nye job som teamleder for grønt hold i Madsby-Parken i Fredericia Kommune. Madsby-Parken er en samlet betegnelse for Monjasa Park, Fredericia Idrætscenter, Madsby Legepark og Fredericia Miniby.

De grønne områder dækker i alt over 80 ha., hvoraf en del består af et større naturområde med mountainbikespor, sti-systemer og sheltersområder. Dette område afgræsses af køer og plejes ekstensivt.

Henriks grønne team består af to fuldtidsansatte medarbejdere samt to elever og en flexjobber. Det er ikke mange hænder til så stort og detaljeorienteret areal, så teamet får også hjælp af ledige, som kommunen sender ud til div. forefaldende arbejder.

SoMe gav stress

Men tilbage til skiftet og den nye arbejdsplads. Henrik fortæller: – Ja, det er noget helt andet her i kommunen. Det er en anden organisation. Der er kalenderstyring og timeregistrering, det har jeg ikke været vant til. Og så er der personalemøder. Vi har lige været samlet 60 kollegaer med rundstykker. Det var godt nok for at høre om, hvordan vi skal spare i kommunen, men det var dejligt at være en del af noget større.

Og så er det ikke så stressende. Her i kommunen er der ikke den samme eksponering af mit arbejde på de sociale medier, som der var på golfbanen. På golfbanen var der hele tiden kontant afregning fra greenfeespillerne, som lagde opslag om banens tilstand op på Facebook og Instagram. Disse opslag var langt fra altid konstruktive. Jeg ved godt, at jeg ikke behøvede at kigge på opslagene, men det var svært at lade være. I mit arbejde som greenkeeper har jeg også brugt Golf-spilleren i centrum. Det var langt mere konstruktivt for mig at bruge.

Lige på og hårdt

Henrik havde håbet på, at han kunne være fol hos den gamle groundsman, inden han

Henrik Hvilshøj Lindberg ved Monjasa Park, Fredericia Stadion

gik på efterløn, for at lette opstarten på sit nye arbejde, men sådan kom det ikke til at gå. Det var lige på og hårdt med arbejdet.

Derfor har han måttet tilegne sig flere nye færdigheder selv. Henrik fortæller: – På stadion har vi en anden type vandingsanlæg end på golfbanen. Her har vi haft udfordringer med en sprinkler i det ene hjørne. Der blev overvandet, så vækstlaget stod vandmættet, og spillerne odelagde overfladen under deres opvarmning. Nu har vi heldigvis fået styr på sprinkleren. En anden ting, jeg også har skulle lære, er at reparere de mange opspark og skridskader, som spillerne efterlader på banen. Det er ikke sådan lige til, det tager tid, da det foregår per håndkraft.

Gult græs

– Det første, jeg gjorde, da jeg startede, var at vertikalskære banen. Det var med til at jævne overfladen og forny græsset. Banen

så ikke ret godt ud, lige efter jeg havde kørt på kryds og tværs med maskinen, det var en hård omgang, og græsset blev helt gult. Der var da også nogle længere oppe i systemet, der bekymret men venligt spurgte til, hvad jeg havde gang i, smiler Henrik. Men Henrik havde ro i maven, da han jo trods alt har arbejdet med græs i mange år og ved, at det skal være skidt, før det bliver godt. Banen står nu flot, og han har fået ros fra spillerne, som er meget tilfredse med den.

Overblik

I dag giver Henrik sig tid til at vise mig de 80 ha., som han har ansvaret for som teamleder. – Ja, siger Henrik, sådan en tur her skal man jo køre regelmæssigt for at få overblikket over de forskellige arbejdsopgaver. Jeg synes dog, det er svært at få tid til det. Jeg har fået at vide af min leder, at stadion har første prioritet. Herefter skal

de andre opgaver prioriteres. Jeg prøver på bedste vis at få fordelt opgaverne, og det kræver, at jeg har det store overblik for at kunne gøre det bedst muligt.

Robotter en del af løsningen

Ja, der er mange kroge i MadsbyParken, det kan jeg se på vores rundtur. Der er blomsterbede med krævende sommerblomster, skrånede bakker med græs, klatrestativer og tarzanbaner med faldunderlag af træflis, der skal fornyes. Den første tid i det nye job gik med at få overblik over, hvor der kan effektiviseres, da der ikke er mandetimer nok til at nå alle kroge igennem per håndkraft.

Henrik fortæller: – Da jeg kom til, var der allerede syv klipperobotter i Madsby-Parken. Dem får vi flere af nu, da jeg mener, at robotter er vejen frem. Vi kommer til at indkøbe flere til næste år. Samtidig lægger vi elementer om for at kunne drifte med klipperobotterne. Vi har bl.a. noget buskads bag ved stadion, som bare er rottereder, her skal buskene ryddes væk, og der skal sås græs, så det bliver enkelt

Det er et imponerende og professionel mountainbikespor, som Fredericia Kommune har anlagt på naturarealet bag stadion. Det er dog ikke uden udfordringer at skulle drifte sådan en bane. Slidde på sporet er ikke stort nok til at holde ukrudtet nede, og ukrudtet sniger sig derfor ind i belægningen af knust granit. Hvordan Henrik på sigt kan holde ukrudtet i ave, har han ikke fundet løsningen på endnu. De voldsomme regnbyger er også en udfordring, da vandet laver skyllerender på sporet.

Madsby Legepark er en stor park og legeplads med mini zoo med geder, grise, alpakaer mm. Der er mange detaljer at holde i legeparken. Slidde er enormt med ca. 400.000 besøgende hvert år. Her er der brug for gødning og græsfrø for at holde græs på arealet.

på greens. Det er et langt sejt træk, som kræver, at greenkeeperen er vedholdende, og jeg synes da også, at vi lykkedes med opgaven langt hen ad vejen.

Nye udfordringer

Det nyeste tiltag på stadion er en kunstgræsbane med SBR gummigranulat, den type der er lavet af brugte bildæk. Henrik fortæller: – Lige nu er banen helt ny og fin og kræver ikke den store pleje. Gummi-granulatet har først lige sat sig, efter vi fik regnvej, så spillerne er mere tilfredse med banen nu. I starten syntes de, at der var for meget løst gummigranulat på overfladen.

At pleje en kunstgræsbane er et helt nyt land for Henrik, og han skal til at tilegne sig ny viden om driften af sådanne anlæg. Men det skræmmer ham ikke. Han har nu meldt sig ind i en erfagruppe for at blive klogere på, hvordan kunstgræs skal driftes.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at Henrik har sagt ja til at sidde i DGA's bestyrelsen, indtil hans valgperiode udløber i 2023. 📌

” Jeg synes, det var sjovt at være med til at løfte niveauet på banen, få nye ting op at stå og se en udvikling.

Den nye kunstgræsbane har SBR gummigranulat, som er lavet af gamle bildæk. Gummigranulatet har først lige sat sig, efter der kom regnvej, så spillerne er mere tilfredse med banen nu. I starten syntes de, at der var for meget løst gummigranulat på overfladen.

at drifte. Vores store koncertplads skal også driftes med klipperoboter fremadrettet.

Mangel på manpower

Som på golfbanen er mandetimer en mangelvare i kommunen. Henriks tanker kredser derfor om effektivisering for at få enderne til at nå sammen. Der skal laves om på nogle af elementerne. Der skal bl.a. findes en ny løsning på bedene og kummerne med sommerblomster. Det er alt for tidskrævende at vande og luge ukrudt her.

Et andet ønske, der står højt på Henriks liste, er en ukrudtsdamper, da ukrudt på udenomsarealerne er en kæmpe udfordring. Henrik fortsætter: – I dag har vi kun en ukrudtsbrænder, som vi kan gå med.

Den er ikke effektiv og vi kan ikke bruge den på de forskellige faldunderlag, vi har på crossfit-, beach- og paddlebaner. Med det mandskab, jeg har til rådighed, kan vi ikke nå at komme rundt om alle arealer per håndkraft. Jeg ønsker mig derfor en ukrudtsdamper, hvor vi kan tage større områder ad gangen. Om den bliver bevilliget, ved jeg ikke endnu. Det er en investering på omkring 150.000 kr.

Hvorfor har du skiftet branche?

Igenem de sidste seks år har jeg kørt mange kilometer hver dag for at komme på arbejde. Fra mit hjem til golfbanen i Give var der 130 km. Det blev til sidst en streng tur at tage. Det er mange timer, jeg har siddet på motorvejen. En anden grund var også, at jeg brugte rigtig mange ekstra timer på banen. Når de andre kørte hjem, så fortsatte jeg arbejdet. Det blev også for meget. I golfklubber er der ofte skiftende bestyrelser. Arbejdet med skiftende bestyrelser kræver også sin andel af chefgreenkeeperens tid. Kunsten at begå sig politisk har jeg brugt en hel del timer på at lære. Så kom stillingsopslaget her i MadsbyParken. Jeg læste ansøgningen og kunne se, at der var mange forskellige elementer, der skulle plejes, det, synes jeg, lød spændende, og jeg tænkte, at det var min chance for at prøve noget andet.

Hvad drev dig i alle de år på golfbanen?

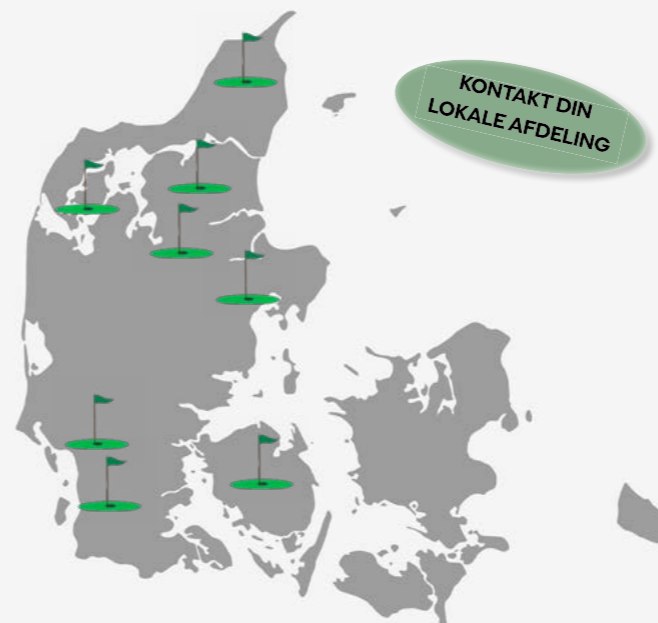
– Jeg synes, det var sjovt at være med til at løfte niveauet på banen, få nye ting op at stå og se en udvikling. F.eks. at få et teested til at fungere ordentligt. Jeg har også været med til at øge roddybden

SEMLER

Agro

SEMLER AGRO ALTID I NÆRHEDEN AF DIN BANE
Service, reservedel og salg

BREDEBRO
Håndværkervej 22
6261 Bredebro
Tlf.: 74 71 16 71

REDSTED
Gammel Møllevvej 49
7970 Redsted
Tlf.: 96 70 66 00

BRØNDERSLEV
Erhvervsparke 11
9700 Brønderslev
Tlf.: 98 82 13 99

TRIGE
Parallelvej 52
8380 Trige
Tlf.: 86 99 55 41

HIMMERLAND
Industriparken 10
9610 Nørager
Tlf.: 98 65 12 11

VEJRUP
Vejrup Industrivej 2
6740 Bramming
Tlf.: 75 19 01 22

ODENSE
Rolundvej 33
5260 Odense
Tlf.: 65 95 12 00

VIBORG
Tagtækkervej 11
8800 Viborg
Tlf.: 86 62 73 22

Maskiner under Broen fik denne gang besøg af 3.191 kompetente brugere og beslutningsfagere, som var nysgerrige og stillede meget konkrete spørgsmål til udstillerne.

Tredje gang var lykkens gang for Maskiner under Broen

Tredje udgave af den grønne maskinmesse var en uforbeholden succes.

TEKST: LARS THORSEN, PRESSEANSVARLIG, MASKINER UNDER BROEN
FOTO: MASKINERUNDERBROEN.DK

De 3.191 fagfolk, der onsdag og torsdag lagde vejen forbi udstillingsarealerne og de 142 udstillere ved den nye Lillebæltsbro, var nemlig ikke kommet for at fordrive tiden, men for at blive klogere, sammenligne maskiner og blive klædt på til deres næste indkøb. Det fastslår Lasse Lindholm, formand for brancheorganisationen Maskinleverandørerne Park, Vej & Anlæg, der arrangerer Maskiner under Broen.

– Jeg synes absolut, at vi kan være stolte. Det er jo hårdt at løbe en ny udstilling på

en ny lokalitet i gang, men i år synes jeg virkelig, at tingene gik op i en højere enhed. Besøgstallet har været rigtig fint, og vi havde et godt flow på standen, men jeg vil gerne især fremhæve kvaliteten af de besøgende. Den har været tårnhøj. Det var virkelig de rigtige gæster, der kom, og jeg har talt med kunder fra både Nordjylland, Østsjælland og midt i mellem, og alt fra golfklubber over kommuner til entreprenører.

Vi havde faktisk travlt hele dagen, så jeg må erklære, at tredje gang var lykkens gang for Maskiner under Broen, siger Lasse Lindholm, der desuden er indehaver af Lindholm Maskiner A/S.

MUB bør fortsætte

– Da konceptet Maskiner under Broen blev lagt i støbeskeen i 2015, besluttede brancheorganisationen, at man ville afholde tre messer og derefter evaluere på resultatet

for at finde ud af, om Maskiner under Broen derefter skal fortsætte. Nu er den tredje udgave vel overstået, og evalueringen og dialogen om udstillingens fremtid er ikke afsluttet endnu, understreger messeudvalgsformand, Birger Pedersen. For egen regning vil han dog gerne pointere, at den grønne maskinmesse klart har vist sin berettigelse og bør fortsætte.

– Det er tydeligt, at det er de rigtige gæster, der kommer, både på vores stand, og når jeg taler med de andre udstillere.

Det er kompetente brugere og beslutningstagere, som er nysgerrige og stiller meget konkrete spørgsmål, så jeg synes,

” I år synes jeg virkelig, at tingene gik op i en højere enhed.

at udstillingen har vist sit værd og vil stemme for, at den skal fortsætte, siger Birger Pedersen, der også er indehaver af Timan A/S. Han har desuden en stor tak til udstillingssekretariatet, som han mener, har formået at skabe en strømnet og effektiv udstilling.

Udfordringer med besøgstallet

Det er en træt men glad udstillingsleder, Erik Nissen, som er klar til at gøre status over to travle messedage i høj sol i Middelfart.

– Det har jo gjort mit arbejde lettere, at der har været en fantastisk opbakning fra udstillerne, både nye og gamle.

Og så er det jo dejligt, at 3.191 fagfolk valgte at bruge deres kostbare tid på at besøge messen. Udstillerne har virkelig været tilfredse med antallet af kvalificerede gæster på standen, og også de nye udstillere har meldt positivt tilbage. Jeg har talt med én, som leverede flådestyringssoftware, og han fortalte, at allerede første dag havde han fået fem gode leads, og han bare havde brug for, at ét af dem blev til noget, så har beslutningen om at udstille mere end betalt sig. Så det er tydeligt, at en god udstilling stadig er en af de vigtigste brikker i leverandørernes markedsføring, fortæller Erik Nissen.

Glade golffolk

Både i 2018 og i år har Danish Greenkeepers Association (DGA) valgt at lade den tidligere golfmaterieludstilling DGA-demo dage være en del af Maskiner under Broen, og den beslutning er sekretær i DGA, Per Mølgaard Lemming, godt tilfreds med.

– Det har været en stor succes at lægge vores demodage på Maskiner under Broen. Både for greenkeeperne, som vi har fået utroligt positive tilbagemeldinger fra, fordi al golf-materiellet er samlet ét sted, og ikke mindst er de 22 medlemmer af vores erhvervsklub, som udstiller hernede, enormt glade. Én fortalte, at der havde været lige så mange greenkeepere forbi hans stand på én dag, som på de to foregående udstillinger tilsammen. Så det har været en ubetinget positiv oplevelse, siger Per Mølgaard Lemming, som desuden pointerer, at det var lidt af et tilløbsstykke, at DGA også havde valgt at have en pølsevogn på standen.

Om der kommer en Maskiner under Broen i 2024 vil tiden vise, men den seneste version viste i hvert fald messens potentiale. **■**

Greenmaster® Pro-Lite® Autumn Mg

Greenmaster® Pro-Lite® Autumn Fe

Greenmaster Pro-Lite Autumn Mg 6-5-11+3Mg

Greenmaster Pro-Lite Autumn Fe 6-5-10+Fe

- Ideel at udbringe forår og efterår som opstart og afslutning på det granulerede gødningsprogram
- Balanceret NPK plus magnesium giver optimal græssundhed og en god farve
- Lavt kvælstof indhold og højt indhold af kalium er med til at hærde græsset
- Lavt indhold af jern giver stor fleksibilitet i udbringningen ved lave doseringer
- Fremmer græssets sundhed og giver et sundt udseende græstørv

Se hele vores sortiment og information om produkterne på www.linds.dk

Blüchersvej 3 · 7480 Vildbjerg · 9992 0233
www.linds.dk · mail@linds.dk

300 personer fra hele verden var samlet til græs-konference i København i juli måned.

Verdens dygtigste græsforskere kom til Danmark

Denne sommer tiltrak græs-konferencen ITRC 300 personer fra hele verden med ekspertise i græs. Men hvad kom der egentlig ud af det?

TEKST & FOTO: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION

Så lykkedes det endelig at få afholdt verdens største græskonference i Danmark. Planlægningen har foregået i efterhånden flere år, og så betød corona'en en forsinkelse af afholdelsen.

Men i starten af juli var der samlet næsten 300 personer fra hele verden til græskonferencen, der blev afholdt på Københavns Universitet. Overskriften var bæredygtig græspleje, og det viste sig

hurtigt, at dette fokus havde en global interesse.

Et meget tæt program med fokus på klimaforandringer og 'low input'.

Når man åbnede programmet for konferencen, var man næsten ved at tabe vejret, da de i alt seks dage var tæt pakket med en lang række 15-minutters indlæg baseret på forskernes nyeste resultater. Bag hver enkelt foredrag lå desuden en

tilhørende artikel, og for manges vedkommende var indholdet også fremlagt via en såkaldt poster (plakat), hvor man kunne læse mere om projektets resultater.

De mundtlige oplæg var således i høj grad appetitvækkere til at læse mere om de enkelte forsøg. Det viste sig hurtigt, at langt de fleste foredrag handlede om, hvordan man bedst muligt kunne passe og pleje græsset med mindst muligt input og med størst effektivitet.

Det blev også tydeligt, at eksempelvis udfordringerne med dollar spot var en problemstilling i store dele af verden, hvor de alternative bekæmpelser/forebyggelser var i fokus, dog uden at der var konkrete løsninger, som man som dansk greenkeeper kunne tage i anvendelse.

De fleste oplæg kom fra USA, og kulturforskellene, i forhold til eksempelvis brug af pesticider, var tydelige. Mange af de amerikanske oplæg bar præg af, at pesticiderne var en meget integreret del af plejestrategien, og udbuddet af produkter var markant større end i Europa. Ikke desto mindre var der også oplæg, hvor skandinaviske tanker om eksempelvis multifunktionelle golfbaner, tilsyneladende også er på vej i andre dele af verden.

Ellers var det i høj grad klimaforandringer og betydningen for eks. valg af græssorter og udbredelse af græssygdomme, som var et gennemgående tema. Øget tørke og ekstrem-nedbør var således også emner, som man forsøgte at finde forskningsmæssige løsninger på. Endelig blev udfordringerne med ukrudt også berørt flere gange, og der blev fremvist en prototype på en maskine, der vil kunne reducere ukrudtstrykket i fremtiden.

Som noget helt nyt var der i løbet af konferencen også planlagt en speciel dag rettet mod greenkeeperne, hvor ca. 90 personer deltog, heraf ca. 10 fra Danmark. Man kunne godt have ønsket sig et langt større deltagelse fra Danmark, men placeringen midt i sommerferien har nok været med til at reducere interessen betragtelig.

Dansk greenkeeping viste sig flot frem

Hele konferencen handlede dog ikke om tætskrevne artikler og PowerPoint-foredrag. En af dagene var afsat til at besøge områder med interessant miljøvenlig

græspleje og forskning. Der var både stadions, parker og forsøgscentre blandt besøgsstederne, men der var også fundet plads til hele fire danske golfklubber fordelt på de forskellige ture.

Her besøgte deltagerne Hørsholm -, Smørum -, Furesø - og Københavns golfbaner, hvor greenkeeperne på fornemmeste vis viste deres golfbane frem og fortalte om deres plejestrategi. Responsen fra deltagerne var meget positivt, og det var tydeligt, at især det lave forbrug af pesticider var interessant for flere af deltagerne.

Som et mere kuriøst indslag var der en af aftenerne planlagt en middag for deltagerne med fokus på den mad, som der kan findes på en golfbane. Med overskriften 'Spis din golfbane' blev deltagerne ført igennem både forret, hovedret og dessert i Furesø Golfklub, hvor chefgreenkeeperen bl.a. havde sørget for det mest fantastiske sommervejr, som Danmark kan tilbyde, samt lokalproduceret vin fra Hedeland.

De fleste oplæg kom fra USA, og kulturforskellene, i forhold til eksempelvis brug af pesticider, var tydelige. Mange af de amerikanske oplæg bar præg af, at pesticiderne var en meget integreret del af plejestrategien.

Hvad kom der så egentlig ud af det hele?

Det er et rigtig godt spørgsmål, og i virkeligheden kender vi måske første svaret om 4-5 år. Et af de ønskede output var nemlig at skabe kontakt mellem forskerne, så der i fremtiden kan blive skabt nye spændende projekter, der er med til at tilvejebringe ny

Som afslutning på praktikerdagen blev der afholdt 'Spis din golfbane middag' på Furesø Golfklub om aftenen. Retterne var baseret på råvarer, der var produceret på de danske golfbaner.

Smørum Golfklub var en af de baner, der blev besøgt under konferencen. Her ses chefgreenkeeper, Per Rasmussen, fortælle om SCANGREEN.

viden, så plejen af golfbaner kommer endnu tættere på et bæredygtig grundlag med en fastholdelse af en god spillekvalitet. Om det er lykkedes, ved vi først senere, men konferencen skabte i hvert fald et rigtig godt grundlag for det.

At der blev afholdt en dag rettet mod praktisk greenkeeping betød også, at mødet mellem praktik og forskning blev faciliteret, således at forskningsresultaterne bliver til noget, som kan bruges i praksis.

Der blev i konferencen skabt flere gode kontakter, og pt. ved jeg, at flere af deltagerne efterfølgende vil komme til Danmark for at lære mere om den måde, som dansk greenkeeping går til opgaven på og forhåbentlig kan bringe noget inspiration med sig.

” Der blev i konferencen skabt flere gode kontakter, og pt. ved jeg, at flere af deltagerne efterfølgende vil komme til Danmark for at lære mere om den måde, som dansk greenkeeping går til opgaven på.

Konferencen viste, at såvel de klimatiske som kulturelle forskelle imellem landene er stor og bekræftede vigtigheden af at have forskning, som foregår under vores breddegrader med problemstillinger, som er

relevante for dansk greenkeeping. Vores fælles nordiske forskningsfond STERF er forhåbentlig de første til at nyde godt af outputtet, når de uddeler penge til nye projekter i slutningen af året.

I skrivende stund er konferencen ikke færdig-evalueret, men de foreløbige tilkendegivelser har været rigtig positive, hvilket også smitter af på STERF's renommé og fremtidige muligheder for at fremme forskningen til glæde for hele golfbranchen.

Hvornår en tilsvarende konference kommer til Danmark igen har lange udsigter, da en konference af denne type normalt afholdes hvert fjerde år. I 2025 afholdes konferencen dog allerede igen, og her kan rejselystne greenkeepere tage turen til Japan. **F**

PN MASKINER A/S

NEW HOLLAND AGRICULTURE

Vredo

NEW HOLLAND NYHED

- ✓ Stage V motor
- ✓ Elektronisk brændstofindsprøjtning
- ✓ Instrumentpanel viser hastighed
- ✓ Servo assisteret hydrostatisk
- ✓ 540/540E/1000 PTO
- ✓ EZ speed
- ✓ Auto PTO
- ✓ 57 hk

DAKOTA

SPREDERE

Til tørt og fugtigt materiale. Mange størrelser modeller.

trimax
MOWING SYSTEMS

MULTI-LIFT SYSTEM

5 løftefunktioner inklusiv:

- ✓ **Individuelt løft** af begge sideklippeled
- ✓ **QuickLIFT** løfter alle klippeled lidt fra jorden for overkørsel af forhindringer
- ✓ **BiLIFT** kun klipning med bagerste klippeled
- ✓ **Transport Mode** løfter alle tre klippebord for vejtransport

Belrobotics
THE GRASS MASTERS

ÅBEN BANE 24/7

Robotboldopsamler og -klippere, der takket være GPS klipper op til 75.000 m²

Kontakt vores dygtige kollega for mere info

Ejner Lauridsen
T 2145 6010

Hvad lærte du af græskonferencen?

I juli måned i år blev verdens største græskonference afholdt i København. Igenem en hel uge var der timevis af faglige foredrag samt ekskursioner til udvalgte golfbaner og idrætsanlæg. Jeg har spurgt to greenkeepere, som deltog i konferencen, hvad de fik med sig hjem?

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: PRIVAT

MORTEN EHLERS Søllerød Golfklub

1 Hvorfor valgte du at deltage i græskonferencen?

– Jeg fik muligheden for at deltage, da vores chefgreenkeeper spurgte, om det var noget, jeg kunne have lyst til at komme med til. Og det ville jeg gerne. Jeg synes, det er spændende at høre, hvad andre fagpersoner har af specialviden og suge viden til mig fra græsnørder. Noget kan man bruge, andet kan man ikke.

2 Hvad synes du generelt om konferencen?

– Jeg var med om tirsdagen inde på Frederiksberg og om aftenen på Furesø

Morten Ehlers tager viden omkring forskellige græsarter og græssammensætninger med sig hjem.

Golfklub til middagen. Jeg synes, det var en fin dag. Det er altid interessant at høre, hvad de andre har at sige. Jeg synes dog ikke, der var så mange greenkeepere med, i hvert fald ikke nogen jeg kendte.

3 Det foregik på engelsk, hvordan var det for dig?

– Der vil altid være noget, der smutter, særligt når det går stærkt, men i det store hele var det fint for mig. De indlæg, som interesserede mig mest, gik bedst. De indlæg, hvor jeg ikke har den store interesse, der faldt jeg lidt ud.

4 Hvad fik du med dig hjem?

– Det, jeg umiddelbart husker, var noget om de forskellige græsarter og græssammensætninger. Det er jo konkret, og noget vi kan eksperimentere med hjemme på vores egen golfbane. Så var det interessant at høre indlægget om klipperoboter. Der var en nordmand, som fortalte om det. Jeg tror, det er den vej, vi går, at der kommer flere klipperoboter på golfbanen. Det er i hvert fald noget, vi snakker om her i min klub. Måske ikke lige nu, men lidt ud i fremtiden.

5 Du har ikke bekymringer omkring brugen af robotter – om de f.eks. kommer til at overtage greenkeeperens arbejde?

– Nej, det har jeg ikke. Der vil altid være opgaver, som robotterne ikke kan udføre som f.eks. med vandingsanlægget. Jeg tror, at klipperoboter kan give greenkeeperen mere tid til detaljen. Det handler bare om, at vi skal dygtiggøre os og bliver gode til de opgaver, som robotterne ikke kan varetage.

Så var der et par indlæg omkring hybridgræs. Det var godt nok i forbindelse med fodbold, men jeg synes alligeve, det var interessant at høre.

Jeg kan sagtens se, at vi kan bruge hybridgræs visse steder på banen, hvor sliddet er størst, som f.eks. på stier.

Der blev også snakket meget om dollar spot og alternative midler til bekæmpelse af svampen. Her er der ingen, der har fundet et effektivt produkt. Det er da rart at blive bekræftet i, at det ikke bare er os, der ikke har knækket koden til at holde denne svampen nede. Der er mange andre, der kæmper med sygdommen.

6 Hvad kunne du ønske dig mere af?

– Så skulle det være noget med vanding og vandingsteknik. Det ville jeg gerne have hørt noget om, da det bliver mere og mere afgørende, at vi har styr på vores vanding og vandingstekniken. ■

MICHAEL ANTHONY GORDON Chefgreenkeeper, Falster Golfklub

1 Hvorfor valgte du at deltage i græskonferencen?

– Jeg deltog hele ugen, fordi jeg har en passion for greenkeeping. Så har jeg også en bekymring omkring driften af vores golfbaner, når brugen af plantebeskyttelsesmidler bliver mere og mere restriktiv.

Dertil kommer de problemer, vi har med klimaforandringerne. Derfor er det relevant at møde dem, der forsker i de nye tiltag.

2 Hvad synes du generelt om konferencen?

– Jeg synes, den var meget givende. Jeg fik input til, hvordan jeg kan gribe plejen an. Det er ikke bare sådan at pleje en golfbane. Dem, der har mange penge, de vinder. De baner, som ikke har så mange ressourcer, her er det langt sværere. Jeg tror, vi skal blive bedre til at se i sammenhænge allerede fra start af, når vi bygger golfbaner. Det kan ikke nytte noget, at en banearkitekt tegner en fancy bunker, hvis den er umulig at pleje i virkeligheden.

Som greenkeeper, der er ude i den friske luft hele dagen, da var det dog lidt tungt at sidde så meget ned indenfor til konferencen.

3 Det foregik på engelsk, hvordan var det for dig?

Mit modersmål er engelsk, så det var nemt for mig. ■

Greenkeeperen skal arbejde mere forebyggende bl.a. ved at styrke vores faglighed.

4 Hvad fik du med dig hjem?

– Greenkeeperen skal arbejde mere forebyggende bl.a. ved at styrke vores faglighed. Vi skal kende skadedyrenes livscyklus, så vi ved, hvornår vi bedst kan ramme dem, med de midler vi har. Et andet eksempel kunne være med svampesygdommen dollar spot. Her gælder det om at følge gødningsplanen og ikke komme bagud med at udbringe gødning, så der når at blive kvælstofmangel.

Så skal branchen være kreativ. Jeg synes, indlægget af Dr. Sudeep Sidhu var helt vildt spændende. Han har lavet forskning med et enzym, der kan nedbryde filt. Der er mange ressourcer gemt i filten.

Hvis vi kan få nedbrudt filten og bruge de næringsstoffer, som frigives herfra, det er jo yderst relevant.

5 Hvad kunne du ønske dig mere af?

– Så vil jeg ønske, at der var en dag, hvor golfspillere, baneformænd og bestyrelsesmedlemmer kunne komme ind og være med. Der var et meget interessant indlæg om standarder på golfbaner. Det nytter bare ikke noget, at forskere og greenkeepere sidder og diskuterer det alene.

Hvis vi ikke har golfspillere, baneformænd og bestyrelsesmedlemmer med i denne diskussion, så er det lige meget. En anden ting, der også er vigtigt at vise dem, det er, hvor stor faglighed der er i branchen. Det er ikke for sjov, det vi går og gør, der er en dybere mening. ■

Vickie holder dig opdateret

VICKIE HOFFGAARD: MULTIMEDIDESIGNER

Mød Vickie Hoffgaard. Hun sørger for at lægge nyheder, info og viden på hjemmeside og Facebook med et skarpt blik for det visuelle.

TEKST: KRISTINE BUSKE NIELSEN

Kigger du inde på DGA's hjemmeside eller på Facebook, tænker du måske ikke over, at det kræver noget arbejde at lægge opslag på og opdatere medlemmerne med nyeste info og viden. Kvinden, der håndterer opgaven, er multimediedesigner, Vickie Hoffgaard. Hun hjælper i forvejen Havdrup Maskinforretning og har den vej igennem været ude i golfklubberne og se, hvor meget det kræver at holde de danske golfbaner flotte og brugervenlige.

Så da DGA så et behov for at opdatere hjemmesiden, var der ingen tvivl om, at hun var den rette.

– Hjemmesiden trængte til at blive up to date, så jeg har gennemgået den med fokus på at forbedre det visuelle, når man kommer ind på siden, fortæller Vickie Hoffgaard.

Lækkert design

Hver gang, der kommer nyt fra medlemmerne, er det Vickie, der sørger for at lægge det på hjemmesiden og Facebook. Ligesom hun lægger nyhedsbreve og magasin på siden. Når der kommer jobopslag fra golfklubberne, finder hun relevante lokale grupper på Facebook og lægger opslagene op der også.

– Jeg tænker altid på, hvordan opslagene ser ud for modtageren. Jeg bruger de samme fotos til opslag fra erhvervsklubben for at skabe genkendelighed og lægger fotos fra klubben på jobopslagene for at gøre dem mere personlige. Det handler om, at det skal se lækkert ud. F

FÆLLESSKAB: INTERVIEW

FØLG MED!

På DGA's hjemmeside bliver du hele tiden opdateret på, hvad der sker i foreningen og i branchen. Du kan læse DGA's nyhedsbrev, se seneste nummer af Greenkeeperen og få de seneste nyheder.

Læs mere på greenkeeper.dk

BARONESS STÆRK FAIRWAYKLIPPER

MULIGHED FOR VERTIKALKÅSKÆRER

- Markedets stærkeste underknive og cylindre
- Japansk kvalitetsstål sikrer knivskarpt klip hver gang
- Afmontering af klippeled uden værktøj
- Nem indstilling af klippehøjde
- Mulighed for groomer og børster
- 3 års fabriksgaranti

EFFEKTIV PROPOPSAMLING

SE MERE PÅ LINDHOLM-MASKINER.DK

LINDHOLM MASKINER A/S
Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg
Tlf. +45 7244 1112
www.lindholmmaskiner.dk

Lindholm Maskiner a/s *VI STIKKER DYBERE*

”Vi skal undervise i det, der er relevant for branchen”

Rasmus Nielsen har et mål. Han vil sikre, at den nordjyske greenkeeperuddannelse følger med tiden og kommer til at stille flere krav til maskiner og undervisningsmateriale i fremtiden.
Mød Sandmoseskolens ny uddannelseschef.

TEKST: KRISTINE BUSKE

Uddannelseschef var egentligt ikke målet, da Rasmus Nielsen blev ansat på Sandmoseskolen. Som anlægsgartner brænder han for den grønne branche, og han har en mission om, at branchen skal blive endnu bedre.

Selvfolgelig kan en uddannelsesinstitution ikke løse opgaven alene, men han ser det som et vigtigt sted at sætte ind.

– Inden jeg startede som uddannelseschef for de grønne uddannelser, havde jeg ikke nogen ambitioner for greenkeeperfaget, fordi jeg ikke havde så meget kendskab til den branche. Men nu har jeg fået kærlighed til greenkeeperne og har flere punkter, jeg gerne vil udvikle på, fortæller Rasmus Nielsen, der har været uddannelseschef for de grønne uddannelser på Sandmoseskolen i cirka et år.

Tidssvarende maskiner

Et af de steder, Rasmus Nielsen allerede er begyndt at udvikle på, er skolens maskinpark. Mange af maskinerne er gamle og forældede og stemmer ikke overens med den virkelighed, greenkeeperne møder ude på golfbanerne.

– Det er vigtigt, at eleverne kan håndtere de maskiner, der bliver brugt i baneplejen. Derfor er jeg begyndt at sælge de maskiner, der er gamle og forældede, så vi får råd til at indkøbe nye, som er mere tidssvarende, siger Rasmus Nielsen.

Her trækker han på sit netværk af leverandører, som han kender fra sin tids som anlægsgartner.

Understøtter tæt branchesamarbejde

Men de rette maskiner er selvfølgelig ikke nok for at blive en dygtig greenkeeper. Det kræver den rette viden og knowhow, og ifølge Rasmus kan underviserne ikke sikre det alene.

” Vi kan ikke være specialister i alt, og her er det vigtigt, at vi kan trække på greenkeepere og andre specialister uden for skolen.

– Vi kan ikke være specialister i alt, og her er det vigtigt, at vi kan trække på greenkeepere og andre specialister uden for skolen. Heldigvis oplever vi, at branchen meget gerne vil involveres i uddannelsen og bidrage med det, de kan. Derfor er det vigtigt, at vi som skole imødekommer den interesse og skaber et godt samarbejde, der både kommer uddannelsen og golfklubberne til gode, mener Rasmus Nielsen.

Han ser allerede, at der er et godt samarbejde mellem uddannelse og branche – et samarbejde han har tænkt sig at styrke endnu mere, bl.a. gennem tæt dialog med uddannelsesudvalget i DGA.

– Som skole må vi ikke undervise i det, vi mener, er relevant. Vi skal undervise i det, der er relevant for branchen. Og det starter med, at vi lytter. Vi skal se skolen udefra – ikke indefra, siger han.

Fremtidens greenkeeping

Som anlægsgartner har Rasmus Nielsen fingeren på pulsen med, hvad der sker i den grønne branche. Det, mener han, er afgørende for at være i stand til at lede og udvikle uddannelsen.

” Vi skal se skolen udefra – ikke indefra.

– Idet jeg selv kommer fra arbejdsmarkedet, ved jeg, hvad det betyder at holde en virksomhed i drift, og jeg har et godt indblik i den grønne branche, siger han.

Han ser også nogle tendenser, som han tror på, kommer til at fylde endnu mere i branchen i fremtiden.

– Jeg tror på, at vi kommer til at se mere natur på golfbanerne, og at golfspillere også forventer mere natur i fremtiden. I forlængelse af det vil vi også se endnu mindre kemi, og her skal greenkeeperne undervises i at kunne bruge andre bekæmpelsesmetoder, siger han.

Selvom det er hans opgave at lære den nye greenkeepergeneration noget, så har han også selv lært en masse af greenkeeperne.

– Greenkeeperbranchen er meget engagerede i uddannelsen, de har forventninger, de forlanger, og så har de bare et ønske om at bidrage og hjælpe. Den mentalitet kan jeg godt lide. ”

PRECISION ENGINEERING, INSIDE AND OUT
Introducing **TTS-800 Series Golf Rotors**

MARKEDETS MEST AVANCEREDE VANDINGSLØSNING. Den kraftige TTS-800 Rotor giver maksimal ensartethed og lang levetid på banen. Golf Rotoren er integreret i et hus med stor flangeåbning hvorfra der er let adgang til alle dele, f.eks. kablesamlinger, dekoder og spole.
Ingen opgravning for vedligeholdelse. Total Top Service betyder at vedligeholdelse er en leg.

Hunter®

GOLF IRRIGATION | Built on Innovation

Se mere på hunterindustries.com/golf

Husqvarna

- plæneklippere til golfbaner og udstyr til vedligeholdelse af græsarealer

Husqvarna har været drevet af en passion for innovation siden 1689 og leverer professionelle skov-, park- og haveprodukter.

TEKST: HUSQVARNA

Ydeevne og brugervenlighed møder sikkerhed og miljøbeskyttelse i vores banebrydende nyskabelser, hvor batteriløsninger og robotter er i førersædet. Med mere end 25 års erfaring inden for autonom pleje af græsarealer er Husqvarna den ideelle leverandør af plæneklippere til fairway og rough på en golfbane samt udstyr til vedligeholdelse af græsarealer. Vores ambition er at gøre din arbejdsdag bedre ved at bidrage til at skabe fremragende resultater: Græs af høj kvalitet, tilfredse spillere og mindre tid brugt på at slå græsset for dine medarbejdere. Husqvarna er verdens førende inden for robotplæneklippere og har leveret pålidelig, autonom teknologi til plæneklipping siden 1995.

Til golfbaner tilbyder vi autonome plæneklippere – Husqvarna CEORA™ til klipping af store områder og Husqvarna Automower® til mindre, mere stejle og mere komplekse områder. Vi er stolte af at kunne præsentere CEORA™-robotplæneklipper til fairway og semi-rough, som er ideel til områder på op til 50.000 m².

På disse større områder vil den give dine spillere forbløffende ensartede resultater, dag ud og dag ind. På mindre områder eller bakkede, mere komplekse semi-roughs eller fairways gør vores Automower®-robotplæneklippere det nemt at håndtere de vanskeligste udfordringer. 🌟

🌟 **Vores ambition er at gøre din arbejdsdag bedre ved at bidrage til at skabe fremragende resultater.**

Ses vi i uge 46?

Vores nye styregruppe har forberedt et spændende program til dig. Du kan bl.a. møde verdens førende forsker inden for greenkeeping Micah Woods, kommunikationsekspert Freddy Meier og græsspecialist fra Oregon State University, Alec Kowalewski.

Du får indsigt i emner som at være kvinde i en mandsdomineret branche, håndtering af dagligdagens udfordringer og konflikter i klubben samt det nyeste inden for banepleje.

Glæd dig til en spændende uge, hvor du får ladet videnbatterierne op i selskab med dine kollegaer.

Tilmeld dig på www.voksenuddannelse.dk

MARTIN SVARRE SELCK, DEPUTY COURSE MANAGER, PÅ GOLFklubben THE SCANDINAVIAN

Martin fotograferet ved det nye vandreservoir. Reservoiret kan rumme ca. 100.000 m³ vand. Reservoiret opsamler overskudsnedbør, men skal også aftage ca. 50.000 m³ kondensvand fra en nærliggende varmepumpestation. Reservoiret udgør et areal på fem ha. Det ser måske ikke ud af meget på fotoet, men der altså langt over på den anden side.

Overskudsnedbør og kondensvand skal sikre græsvækst i fremtiden

Året 2018 blev et skelsættende år for golfklubben The Scandinavian. Rødsvinglen på fairways døde af den tørre og meget varme sommer – som så mange andre steder i landet. Alle fairways måtte reetableres igen med nyt græsfrø. I bestyrelsen diskuterede de, hvordan sådan en situation kunne undgås i fremtiden og det blev startskuddet til en lang proces, der til sidst mandede ud i etablering af et fem ha stort vandreservoir, hvor klubben i dag opsamler overskudsnedbør og kondensvand. Vandreservoirer er således blevet klubbens forsikring af banen mod tørke.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: KARIN NORMANN, JACOB SJÖMAN

Her i pumpehuset ses de 6 stk. 90 m³ pumper, som banen er født med og som til daglig sørger for at banen kan vandes. Der er en kæmpe kapacitet. De 36 greens på Old og New Course kan vandes med 1 mm vand på 20 minutter. Hvis hele banen skal vandes med 1 mm tager det blot 2,5 timer.

På golfklubben The Scandinavian er søer og vandløb en vigtig og integreret del af banens arkitektur. Hvis søer og vandløb tørrer ud, mister banen sit oprindelige udtryk (foto taget af Jacob Sjöman og venligst udlånt af The Scandinavian).

Golfklubben The Scandinavian ligger i et 200 ha stort privatejet naturområde i Furesø og Allerød Kommune i Nordsjælland. Klubben har to 18 huls baner - Old Course fra 2010 og New Course fra 2011, der tilsammen udgør 60 ha.

Alt hænger sammen

De to baner er bygget i et område med en del naturlige søer. Dertil er udgravet adskillige vandings søer og kanaler, som er en vigtig del af banen arkitektur og udtryk. Det særegne ved banen er, at alle søer er forbundet med hinanden, og næsten al vand kan flyttes rundt på banen ved hjælp af pumper fra syv pumpestationer. Vandet bruges til at vande alle arealer på golfbanen.

” Martin vurderer hver dag med sine øjne og ved hjælp af fugtighedsmålere, hvor mange mm. der skal vandes med.

lige fra greens, tees og til fairway. Det bliver i alt til 2000 sprinklere. Vandingsvandet recirkuleres til søerne.

Som 1. mand på banen har Martin Svarre Selck ansvaret for vandingsanlægget.

Det styres via et avanceret program på computeren. Der vandes efter mm og ikke på tid. Martin vurderer hver dag med sine øjne og ved hjælp af fugtighedsmålere, hvor mange mm. der skal vandes med.

Han kører med et mindre vandingsunderskud, så græsset presses til at lave dybere rødder.

I klubbens pumpehuset står seks stk. 90 m³ pumper, som til daglig sørger for, at vandet kommer ud til de 2000 sprinklere på banen. De 36 greens på Old og New Course kan vandes med 1 mm vand på 20 minutter, lige tid nok til, at Martin kan nå at drikke morgenkaffen. Hvis hele banen skal vandes med 1 mm tager det blot 2,5 timer.

Systemet har en kæmpe kapacitet med en hovedledning på 315 mm og pumper, der kan sende 6800 l vand ud i minuttet. Så anlægget har ikke de udfordringer med at nå rundt, som så mange andre golfbaner kæmper med.

Hvorfor mere vand?

Da banerne blev anlagt, blev vandingsanlægget dimensioneret efter, at der skulle

være vand nok til at vande hele banen også i de tørre perioder af året, svarende til 80.000 m³ vand. Den mængde vand slog dog ikke til i tørken i 2018. Klubben stoppede derfor med at vande fairways for at sikre vækst på greens og tees. Det betød, at græsset på fairway døde, ligesom så mange andre steder i landet. I bestyrelsen diskuterede de, hvordan sådan en situation kunne undgås i fremtiden. Et bestyrelsesmedlem satte ord på situationen: Vi er forsikret mod alt muligt her i klubben, men vi har ikke banen forsikret. Det blev startskuddet til projektet om at skaffe mere vand til vanding af banen i tørkeperioder. Martin fortæller: – Med det ekstra vand, ønsker vi ikke at lave en bane, der ligner de meget grønne og frodige baner under sydligere himmelstrøg. Nej, vi vil gerne afspejle den danske natur og de forhold, der

” Hvis klubben kunne opsamle overskudsnedbøren og gemme det til sommerhalvåret, kunne det blive en stor gevinst for banen.

er her, så græsset må gerne visne ned og gå i dvale. Det vi vil undgå er, at græsset dør. Det er en bekostelig affære at skulle reetablere fairways, og det tager tid, før det er oppe på niveau igen.

Ud over at sikre overlevelse af græsset og undgå, at klubben skal reetablere så store arealer igen, så er der også det æstetiske udtryk på banen, der er i spil.

Søer og vandløb er en vigtig og integreret del af banens arkitektur og en stor oplevelse her på banen. Hvis søer og vandløb tørrer ud, mister vi banens udtryk, fortæller Martin.

En lang og tung proces

I starten tænkte klubben, at de måtte kunne finde vand og lave en vandboring et eller andet sted på deres eget areal. Det viste sig dog, at der hele tiden var forskellige forhindringer og restriktioner, de skulle tage hensyn til, og brug af rent drikkevand ville ikke passe ind i den filosofi om at kun bruge regnvand til vanding. Derfor blev det aldrig rigtig en mulighed at hente ekstra vand op fra en boring.

I stedet for begyndte ideen om at opsamle mere overskudsnedbør at spire.

Martin fortæller: – Hele vinterhalvåret har vi jo overskud af nedbør i Danmark. Hvis klubben kunne opsamle overskuds- nedbøren og gemme det til sommerhalvåret, kunne det blive en stor gevinst for banen.

Det var langt dog fra nemt at få projektet til at lykkes. Martin fortæller: – Der var et utal af ansøgninger, der skulle søges undervejs. Jeg tror, det var 13 tilladelser, vi har skullet indhente. Der kom hele tiden noget nyt fra kommunen og andre instanser, som vi skulle forholde os til. Inden processen var slut, havde administration slugt i omegnen af 1,5 millioner kr. Det er mange penge, afslutter Martin.

Et vendepunkt

En af de store hurdler i processen var, at reservoiret delvis skulle ligge i et område, hvor der var fredskov. Det betød, at der skulle fældes nogle træer, og her blev

Normalt plejer vandet i åen at nå hele vejen op til broen, men også i sommeren 2022 er der blevet brugt meget vand for at holde græsset i live på The Scandinavian. I år har greenkeeperne pumpet mellem 25.000 og 30.000 m³ vand ud fra reservoiret, så reservoiret har allerede vist sit værd og gjort en stor forskel for klubben. I baggrunden ses det ikoniske klubhus på The Scandinavian.

det et kategorisk nej fra myndighederne i starten af processen. Det var ikke en mulighed at fælde fredskov til fordel for et teknisk anlæg.

Vores held var så, at der ved siden af banen skulle anlægges en varmepumpestation. Denne varmepumpestation ville danne 50.000 m³ kondensvand. Dette kondensvand havde kommunen ikke nogen aftager til. Kommunen kunne derfor lige pludselig se, at der kunne være en synergi i, at vi kunne aftage de 50.000 m³ kondensvand. På den måde var der pludselig også et samfundsmæssigt hensyn, der blev tilgodeset ved at anlægge et vandreservoir. Det gjorde vores proces meget lettere, og det endte med, at kommunen kortede appel i fredskovnævnet for os, fortæller Martin.

Da alle tilladelser var i hus, kunne golfklubben sende projektet i udbud, og tre måneder efter gik gravemaskinerne gik i gang med at grave. Vandreservoir blev gravet ca. fire meter ned i jorden, og der blev flyttet mellem 30.000 og 35.000 m³ jord ved udgravningen. Den overskydende jord blev brugt til at danne en jordvold

omkring reservoiret. Resten af jorden blev flyttet til et nærliggende areal. Hvor der senere hen skal genplanteres fem ha erstatningsskov.

Reservoiret har vist sit værd

Reservoiret stod færdig i juli måned i år, og det har allerede vist sit værd og gjort en forskel for klubben. I den tørre sommer 2022 har greenkeeperne pumpet mellem 25.000 og 30.000 m³ vand ud på banen fra reservoiret. Martin fortæller: – Vi forventer at kunne fylde reservoiret helt med 100.000 m³ vand hen over vinteren 2022/23, så vi får det fulde udbytte af projektet i sæsonen 2023.

– En anden positiv sidegevinst ved vandreservoir er, at der allerede har indfundet sig et rigt dyreliv omkring det, fortæller Martin og fortsætter: – Her til morgen har jeg været oppe og flytte salamandre fra den nærliggende green for at undgå, at vi klipper dem i stykker. Viberne, som vi heller ikke ser så mange steder i Danmark i dag, de har også fundet frem til området. Det, synes jeg, er glædeligt og en dejlig oplevelse. 🍀

Kemikaliefrie løsninger til den kommende efterårs- og vintersæson

TourTurf®
The best for your turf

Carsten Marker
carsten@emarker.dk
+45 40 59 74 67

Bjarne Palsov
bjarne@emarker.dk
+45 40 17 72 22

Jan Kjær Rasmussen
jan@emarker.dk
+45 30 55 26 78

Jens Peder Lilholt
jp@emarker.dk
+45 30 80 64 88

Tiderne ændrer sig konstant, og det er vigtigt at følge med tiden. Dette gælder for alle sektorer. Vi har valgt den grønne vej, og vi er glade for, at så mange mennesker allerede følger os på denne vej med gode resultater.

Vi har gennemprøvede programmer der er med til, at holde græsset sundt og stærkt, selv i de måneder hvor der er tryk på banen. Vores gødningsprogrammer bruger en kombination af ingredienser, der på naturlig vis arbejder sammen for, at styrke græsset bedst muligt og modvirke stressrelaterede sygdomme.

Tøv ikke med at kontakte os om dine udfordringer, så løser vi dem sammen. Dig, os og naturen! Alt sammen for at gøre din hverdag lettere.

Vi glæder os til at møde dig i næste sæson, og vi er aldrig mere end en e-mail eller et opkald væk.

ARTIKLEN

For første gang nogensiden sætter et nyt amerikansk studie tal på, hvor stor pesticidrisikoen er i USA og Europa.

Er Danmark bedst i verden til at minimere pesticidrisikoen på golfbaner?

Ser man på USA og UK er vi langt foran, men flere steder i Europa er man efterhånden endnu længere fremme.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION

Et meget interessant Ph.d-studie fra USA er netop blevet offentliggjort med bidrag fra flere danske greenkeepere. Det er Michael Bekken fra Wisconsin-Madison universitetet, der har undersøgt pesticidrisikoen fra flere amerikanske stater samt UK, Danmark og Norge.

Formålet med undersøgelsen var at kvantificere pesticidrisikoen på golfbaner fra de forskellige områder og se på, hvordan faktorer som klima, lovgivning og økonomi indvirker på forbruget. Det er første gang, at et sådanne studie er foretaget og er derfor interessant at trække hovedkonklusionerne ud fra.

Springer man direkte til hovedkonklusionen, så viser undersøgelsen, at Danmark ligger helt i front, når det gælder om at minimere forbruget og risikoen ved forbrug af pesticider. Så langt så godt, men lad os se lidt nærmere på nogle af undersøgelsens konklusioner.

Et begrænset datasæt med en klar konklusion

Undersøgelsen af baseret på 68 golfklubber med et minimum på fem klubber pr. område. I Danmark deltog således fem greenkeepere i spørgeskemaundersøgelsen med data fra deres bane, så datagrundlaget

må siges at være meget begrænset. I flere af de andre lande var der et tilsvarende begrænset datasæt bag undersøgelsen (eks. seks fra Norge, fem fra Florida og fem fra UK), Man skal selvfølgelig passe på med at komme med alt for definitive konklusioner på baggrund af dette. De deltagende golfbaner skulle dog være repræsentative for det enkelte område.

Undersøgelsen viser en bemærkelsesværdig forskel på antallet af pesticider til rådighed (se tabel 1). Det går fra Danmarks og Norges blot 18 produkter til flere tusinde i USA.

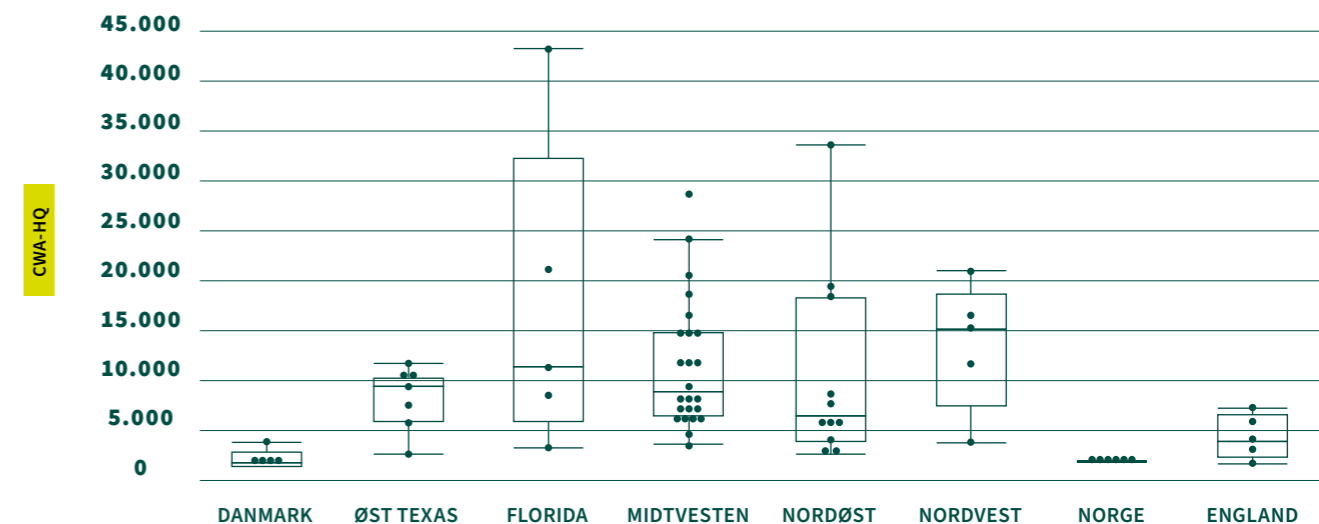
TABEL 1: ANTALLET AF PESTICIDER TIL RÅDIGHED

OMRÅDE	LOVGIVERE	REGISTREREDE PRODUKTER TIL GOLFBANER I 2022	REGISTREREDE AKTIVSTOFFER FOR GOLFBANER I 2022
MIDTVESTEN	USA-Wisconsin	726	*
NEW YORK	USA-New York	1.967	246
ØST TEXAS	USA-Texas	16.744	*
NORGE	Norge	18	12
DANMARK	EU-Danmark	18	13
FLORIDA	USA-Florida	*	*
STORBRIANNIEN	Storbritannien	*	17
NORD VEST	USA-Oregon	1.147	226

* Antallet af produkter eller aktivstoffer er endnu ikke klarlagt i disse områder.

Antallet af produkter er imidlertid ikke den eneste markante forskel landene imellem. Der er også stor forskel, når man ser på risikoen ved pesticidanvendelsen.

Inputtet fra de forskellige golfbaner, herunder deres forbrug af pesticider, blev i undersøgelser lagt ind i en model om pesticidrisiko og viste følgende resultater:

FIGUR 1: Viser den komponentvægtede gennemsnitsrisikokvotient (HQ) på tværs af golfbanens fire komponenter; greens, tees, fairways og roughs.

Som det ses er pesticidrisikoen meget variabel i de fem områder i USA, men meget lavere i undersøgelsens tre europæiske områder. Figur 1 viser den komponentvægtede gennemsnitsrisikokvotient (HQ) for en golfbane. Hazard quotient er en

model, der kvantificerer golfbaners pesticidrisiko. Det komponentvægtede gennemsnit er et områdevægtet gennemsnit af risiko på tværs af golfbanens fire komponenter: Greens, teesteder, fairways og roughs. Median CWA-HQ i hvert område fra

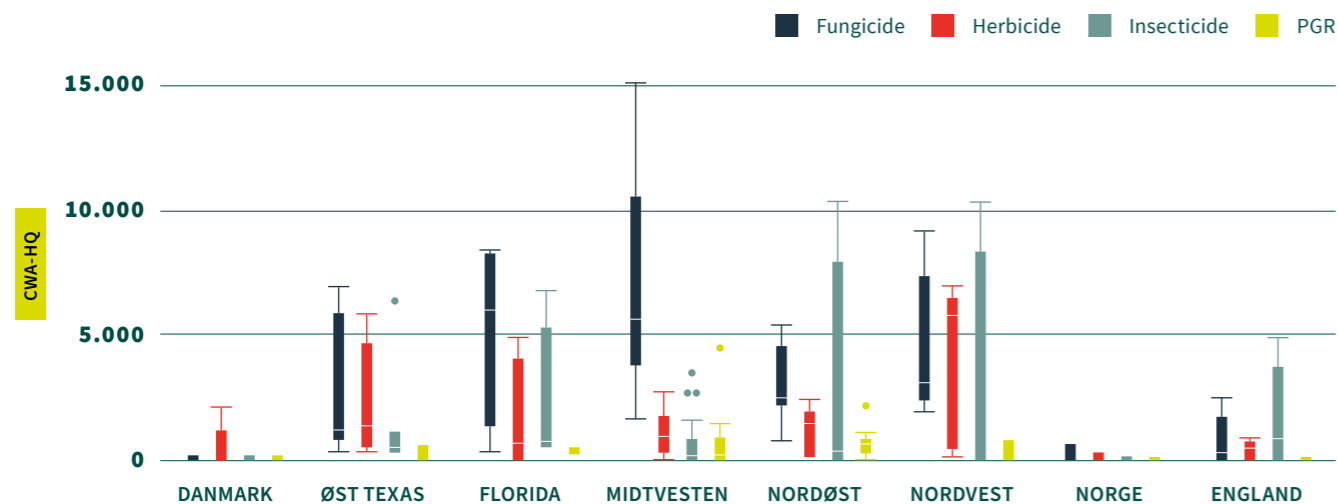
højeste til laveste var: 13.686 i det nordvestlige, 9.818 i Florida, 7.893 i det østlige Texas, 7.404 i Midtvesten og 4.731 i det nordøstlige, 2.418 i Storbritannien, 248 i Norge og 64 i Danmark.

Undersøgelsen viste også, at den lovgivningsmæssige faktor var den mest betydende for nedbringelse af pesticidrisikoen.

Når man så nærmere på tallene, viste det sig endvidere, at den danske risiko var højest på herbiciderne, mens risikoen i de

øvrige områder lå væsentligt højere på både fungicider og insekticider (se nedenstående figur 2). Når man kender mængdefordelingen af det danske pesticidforbrug, er det næppe overraskende, at det er herbiciderne, der er den pesticidgruppe, der vægter højest i Danmark.

Den lovgivningsmæssige faktor var den mest betydende for nedbringelse af pesticidrisikoen.

FIGUR 2: Viser, hvor høj den gennemsnitlige risikokvotient (HQ) er for de forskellige grupper af pesticider og væksthæmmere (PGR) i de forskellige lande og områder, der deltog i undersøgelsen.

Når man ser på ovenstående hovedkonklusioner, er det også vigtigt at tage klimaforskellene med i betragtning, da det bl.a. har betydning for sæsonlængden. Når dette tages i betragtning viste det sig alligevel, at pesticidrisikoen var mindst 15 gange større i USA end i Danmark, og at UK lå 5 gange højere end Danmark.

Danmark er ikke længere i front i Europa

Med baggrund i den amerikanske undersøgelse skulle man tro, at de danske golfklubber var langt foran resten af verden, når det gjaldt begrænsninger af pesticidanvendelsen på golfbaner. Men sådan forholder det sig imidlertid ikke, når man ser lidt nærmere på de europæiske forhold.

European Golf Association havde i maj måned indbudt forskellige europæiske golfunioner til en drøftelse om bæredygtighed. Det varede ikke længe før, at drøftelserne gik på især anvendelsen af pesticider.

Udfordringer drejede sig mest om implementering af IPM og begrænsninger i pesticidanvendelsen. Her viste det sig hurtigt, at lande som især Holland, Italien, Frankrig og Tyskland oplever et pres fra myndighederne i forhold til at reducere forbruget af pesticider, og at der til stadighed bliver færre muligheder for anvendelse.

I dele af Belgien (Wallonien) er man dog gået endnu længere med restriktionerne end alle andre lande. Her har man et totalt forbud, og i den resterende del af Belgien

(Flandern) har man restriktioner og kontrol, der minder meget om forholdene i Danmark.

EU kommer formentlig snart med et nyt pesticiddirektiv, der lægger op til yderligere stramninger. Det bliver interessant at følge, hvordan de europæiske lande nationalt vil implementere dette. Som det ser ud lige nu, er der således flere europæiske lande, der allerede enten har overhalet Danmark, eller er på vej. Og efter at have læst den amerikanske undersøgelse fremstår det uklart, om USA er tilstrækkeligt bekymret over pesticidrisikoen på golfbaner til på samme måde at begrænse pesticider til golfbaner som i Europa. **F**

Vi har forslagene til din **Efteruddannelse**

Hvad med fx:
Grundlæggende leder
Motorkædesav 2
Grundlæggende træklatrung
Større Gartnermaskiner
Hydraulik

Husk, at tilmelde dig opfølgning på sprøjtekurset d. 14. nov.

Vi vil gerne understøtte dit arbejde på golfbanen på bedste vis – og er altid klar til en dialog omkring særlige ønsker og behov for efteruddannelse, kontakt:

Annie Sønderby
 Virksomhedskonsulent
 Tlf. 2120 7196
 ansb@amunordjylland.dk

Sandmosevej 486
 9460 Brovst
 Tlf. 9633 2626
 www.amunordjylland.dk

Sandmoseskolen
 AMU Nordjylland

Vejen til en grøn fremtid
 www.rts.dk

EN GRØN FREMTID...
 GREEN, Teested, bunker, driving range, forgreen, FAIRWAY, pot bunker, rough...

BLIV GREENKEEPER HOS OS

ELLER UDDAN DIG TIL MELLEMLEDER

Læs mere om vores uddannelser og AMU-kurser på www.rts.dk eller scan koden.

Roskilde Tekniske Skole
 Vliwardde
 Kagevej 131
 4000 Roskilde
 46 300 400

Danmarks største jordbrugsskole med masser af arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelser inden for alle grønne fag.

Roskilde Tekniske Skole

BARENBRUG

Resilient Blue GRASS TECHNOLOGY

Grass that fights back!
 Lader sig ikke slå ud af ekstreme stressperioder!

Resilient Blue GRASS TECHNOLOGY

BARENBRUG Resilient Blue Sport

BARENBRUG Resilient Blue Golf

BARENBRUG ZADEN SEMENTI

- Høj tolerance i stressperioder
- Hurtig genvækst efter stressperioder
- Ekstraordinær Slidtolerance
- Høj sygdomstolerance

Vores forhandler i Danmark
LINDSØ SEMENCO

Henri B.Poulsen: tlf. 2127 0436 | Finn L. Juul: tlf. 4016 5073
 Lars H. Hansen: tlf. 2619 1252 | Michael M. Larsen: tlf. 2174 7699

En gammel greenkeeper giver aldrig op

I foråret 2022 blev gasledningen Baltic Pipe ført igennem Golfklubben Lillebælt. Baltic Pipe er en gasrørledning, der forbinder gassystemerne i Norge, Danmark og Polen. Arbejdet kom til at berøre ni huller på golfbanen, som skulle lukkes i flere måneder. Projektet ville derfor få store konsekvenser for golfklubben. Bestyrelsen forsøgte ihærdigt at finde en anden løsning på ledningsførelsen for at undgå, at projektet gik midt igennem banen, men det var ikke muligt at ændre på placeringen af ledningen. Hør her i artiklen, hvordan chefgreenkeeper, Jesper Hjort, oplevede processen, og hvad det har betydet for klubben, banen og ikke mindst ham selv.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: KARIN NORMANN, GOOGLE MAPS

Baltic Pipe er ikke en hvilken som helst gasledning. Nej, det er et kæmpemæssigt ledningsnet på 800-950 km, som skal gå fra de norske gasfelter i Nordsøen gennem Danmark og videre til Polen (foto 2).

Ledningen får en kapacitet på op til 10 milliarder kubikmeter gas om året svarende til ca. fire gange det danske gasforbrug.

Projektet vurderes til at koste 12-16 mia. kroner og er et samarbejde mellem den danske virksomhed Energinet og den polske gastransmissionsoperatør GAZ-SYSTEM.

Lobbyarbejde

Jesper Hjort fortæller: – Jeg har været tilbage i min kalender, og jeg kan se, at vi havde det første møde om projektet d. 21. september 2017. Det er fem år siden nu. Den 17. august 2022 var der aflevering af projektet. Jeg husker de fem år som en uendelig række af møder, møder og møder, og jeg var ikke engang med til dem alle. Bestyrelsen har brugt oceaner af tid

FOTO 1: Chefgreenkeeper, Jesper Hjort, Golfklubben Lillebælt ses her ved gasledningen Baltic Pipe, som blev ført ind gennem golfbanen i foråret 2022. Det var et omfattende projekt, hvor ni huller på banen måtte lukkes for spil i flere måneder.

og gjort et kæmpe stykke arbejde. Det er jo ikke et normalt projekt for en golfbane og en frivillig bestyrelse, det har krævet meget arbejde af dem.

Ved det første møde vidste vi ikke, hvor omfattende projektet ville blive. Vi var urolige. Vi kunne se, at det ville få kæmpe konsekvenser for vores golfbane. Hvad ville medlemmerne sige? Bliver der medlemsflugt? Hvad vil vi miste i greenfeeindtægter? Vi vidste det ikke. Vi var bange for, at det ville ødelægge golfklubben. Og så er der alt det fysiske med banen. En golfbane er jo ikke bare sådan lige at bringe tilbage

til oprindelig stand. Der er vandingsanlæg, dræn og mange andre detaljer at tage hensyn til.

Det er jo noget andet, når vi taler om alm. landbrugsjord, her er det mere enkelt. Derfor prøvede bestyrelsen også ihærdigt at komme op med en anden løsning på rørførelsen. Vi fik hjælp fra DGU, rådgivere og advokater. Hvis bare vi kunne få ledningen til at gå ind længere nede i bunden af banen, så ville det skåne vores golfbane meget. Som det så ud i projektbeskrivelsen, så ville vi komme til at lukke ni huller på banen for spil (foto 3).

FOTO 2: Baltic Pipe er et kæmpemæssigt ledningsnet på 800-950 km, som skal gå fra de norske gasfelter i Nordsøen gennem Danmark og videre til Polen. Kilde: www.baltic-pipe.eu

Selvom vi kæmpede en brav kamp, så lykkedes det ikke for os at få rørledningen flyttet. Der var fredede områder, der skulle tages hensyn til, og hvis ledningen skulle ind længere nede på banen, betød det, at der skulle lægges flere meter rør ude i Fænøsund. Rørlægning i hav er en meget bekostelig affære, så det kunne vi ikke være op imod.

Mus forsinkede projektet

Efter den første plan skulle arbejdet udføres i efteråret 2021. Starten på projektet blev dog udsat til marts 2022. Baltic Pipe går igennem naturområder, hvor der lever hasselmus, birkemus og flagermus. Deres leveområder skulle sikres, inden ledningen kunne videreføres, og derfor kom der en

forsinkelse på projektet. Det store gravearbejde på golfbanen startede derfor først i marts 2022, men det var et godt bytte, da jorden var langt mere tjenstlig til at grave i end i efteråret 2021.

Lempelige mennesker

Jesper fortæller: – Da vi så først kom i gang, var det en meget positiv oplevelse. Det var seriøse og samarbejdsvillige folk, som var på projektet. Folkene, der lagde ledningen, var tyske. Det kunne nogle gange være lidt svært at snakke med dem, men hvis vi bad dem om at gøre noget, så gjorde de det. Jeg synes, vi havde et godt samarbejde med dem.

Søvnløse nætter

Der var dog mange lange arbejdsdage og også nogle søvnløse nætter for chefgreenkeeperen. Jesper fortæller: – Jeg lå i min seng og spekulerede på mange ting. F.eks. om de ville ødelægge vores dræn på banen? Det er afgørende for os med velfungerende dræn. Du kan jo ikke spille på en våd bane. Det viste sig så, at Energinet havde hyret nogle danske dræningsfolk til at holde styr på drænene.

De fandt drænen, vi ikke vidste lå der, og vi fik dem tegnet ind på vores drænkort. Vi fik spulet drænen og satte ekstra spulebrønde. De problematiske områder, vi havde blev løst. Det var utroligt dejligt, at dræningsfolkene havde styr på det →

FOTO 3: Golfklubben Lillebælt set fra oven af. Her ses det tydeligt, hvor Baltic Pipe er gravet ned i den ene halvdel af banen. Ni huller måtte lukkes for spil. Ved den røde pil kommer Baltic Pipe ind på golfbanen ude fra Fænøsund.

arbejde. Det er faktisk blevet meget bedre. Så der har været gode sidegevinster ved projektet, som vi ikke havde set komme.

Vand til 16.000 m² rullegræs

– Nogle søvnløse nætter havde jeg også, da arealet skulle reetableres med rullegræs. Det var lige på det værste tænkelige tidspunkt i den varmeste periode i maj måned, at det skulle foregå. Jeg skulle være sikker på, at der var vand både til vanding af greens og det nye rullegræs. Vi har en tilladelse til at pumpe 10.000 m³ vand op fra vores egen boring. Jeg var i tvivl om, det var nok og spurgte kommunen om jeg kunne få kapaciteten hævet. Det fik jeg dog nej til, da de var bekymrede for, at der ville komme saltvand ind i boringen.

Som gammel greenkeeper giver man dog aldrig op, så jeg kontaktede en rådgivende ingeniør for at få lavet nogle beregninger på, om det kunne lade sig gøre at pumpe mere vand op fra boringen uden at få saltvand ind. Det viste sig dog heldigvis, at vi kunne klare os med den tildelte mængde vand, da vi kunne supplere med vand fra en sø, vi har på banen. Et par enkelte greens nåede dog at se lidt trælse ud, men vi klarede trods alt opgaven, fortæller Jesper.

Koordinatorrolle

Jesper fortsætter: – Da rullegræsset skulle lægges, var det også min opgave at sørge for, at entreprenøren fik leveret den

mængde rullegræs og topdress, som de skulle bruge hver dag. Det var også lidt af en opgave.

Entreprenøren ville gerne have så store ruller som muligt for at undgå for mange samlinger. Vi måtte derfor skifte leverandør for at få ruller, der var 120 cm i bredden.

Rullerne blev naturligvis udlagt med maskine. Det var lidt af en opgave at få det til at gå op. Jeg skulle gerne bestille den rette mængde græs hver dag, for ellers ville det jo brænde sammen i varmen, hvis det ikke blive lagt ud.

Hvordan har du klaret dig igennem?

– Jeg er jo gammel greenkeeper og ikke så nem at slå ud. Hvis det havde været for 25 år siden, så havde jeg ikke kunne klare presset. Jeg ved, der har været dage, hvor jeg har været mentalt fraværende overfor mine folk, men jeg har heldigvis dygtige folk, der har været her i mange år og er rutinerede greenkeepere. De ved, hvad der skal ske på banen. Så kunne vi lige hurtigt vende, hvad de skulle lave, og så fik de det gjort. Og så tror jeg, at man kan tåle meget stress i en kortere periode, hvis du kender slutdatoen.

Er du tilfreds med projektet?

Sådan et stort projekt kører aldrig efter en lige snor. Men jeg synes, det er et flot og professionelt stykke arbejde, de har udført. Entreprenøren vidste, at det var vigtigt for golfklubben at få arbejdet lavet

hurtigst mulig, og det gjorde de. Sidst i maj måned kunne vi åbne de ni huller med nogle restriktioner. Flere andre steder har jeg set, at renden, de graver, står åben meget længere end den gjorde her hos os.

En anden afgørende ting, som jeg vil fremhæve er, at det er vigtigt, at der afsættes midler til den efterfølgende pleje af rullegræsset. I vores projekt er der afsat midler til at pleje arealet de næste tre år. Arealet dresses, gødes og luftes af en entreprenør. Arealet bliver også klippet i to sæsoner, inden greenkeeperne overtager arealet. På den måde kan greenkeeperne koncentrere sig om at pleje resten af banen.

Hvordan har medlemmerne klaret processen?

– I starten var vi bekymrede for, om vi ville miste medlemmer. Vi gjorde derfor meget for at involvere dem i projektet lige fra begyndelsen af. Undervejs har de heldigvis været meget positive. Så jeg har ikke fornemmelse af, der har været medlemsflugt. Bestyrelsen har også været dygtige til at informere medlemmerne om processen.

Jeg tror, vi har den samme medlemskare i klubben som før projektets start. Vores medlemmer er trofaste. De har ellers været hårdt prøvet de sidste ni år. I 2013 fik vi gravet de gamle 400 volts kabler ned i jorden, og i 2016 lavede vi en større banerenovering. Det er mange store projekter på så kort tid.

Hvad siger du, hvis der kommer flere graveprojekter på banen i fremtiden?

Jesper stivner i kroppen og kigger på mig med faste øjne. Jeg når at tænke, at nu svarer han nok, at han har udtjent sin værnepligt med hensyn til store graveopgaver, og at der IKKE skal komme flere store projekter i hans tid som chefgreenkeeper. Her bliver jeg slemt overrasket. Jesper drejer hovedet og løfter armen op for at vise mig på banekortet, der hænger over frokostbordet, hvor der skal lægges en ny rørledning her i oktober 2022. – Det er en rørledning til overfladevand fra en ny udstykning til beboelse på den anden side af vejen. Ledningen rørlægges delvis. Der laves en åben rende i noget af terrænet og søen, der ligger dernede, renses op, fortæller Jesper, og siger, men det er bare småting, der skal laves. 🚩

FOTO 4: Der blev lavet et langt og dybt ar hen over ni huller på Golfbanen Lillebælt, da Baltic Pipe blev lagt ned i jorden i foråret 2022. Ledningen skulle graves 2,30 meter ned i jorden.

FÆLLES FOKUS PÅ KLIMA

SAMMEN MED JER SKABER VI ET BEDRE MILJØ. GENNEM INNOVATIVE MASKINER UDVIKLET MED FOKUS PÅ KLIMA, EFFEKTIVITET OG BRUGSGLÆDE

HERNING - AARHUS - RINGSTED
TLF. 99 28 29 30 - WWW.HELMSTMT.COM

- MERE END 10 ÅRS ERFARING
- "FOC" FREQUENCY OF CUT, SIKRER ENS KLIP
- UAFHÆNGIG AF KØRSEL
- MULIGHED FOR AT LØFTE LED UAFHÆNGIG
- MEGET SERVICEVENLIG OGSÅ PÅ BAGERSTE LED
- ENDNU STØRRE KAPACITET END TIDLIGERE MED SAMSUNG G5 LITHIUM BATTERI

- LI-ION BATTERIER MED GARANTI PÅ 5000 OPLADNINGER/5 ÅR
- BATTERI-KAPACITET TIL EN HEL ARBEJDS DAG
- NYTÆNKT EL-LÆSSER FRA ENDE TIL ANDEN - SELV EL-TRANSMISSION
- SAMME SKUBBEKRAFT OG BRYDEKRAFT SOM KONVENTIONEL LÆSSER!

FÅ DENNE SKØNHED FOR KUN 95.500

- VEDLIGEHOILDESESFRI LITHIUM BATTERI MED 5 ÅRS GARANTI
- OPTION: EL-VIPPELAD
- LET AKTIVERING AF HÅNDBREMSE I FODPEDAL

DER KAN FOREKOMME EKSTRAUDSTYR PÅ BILLEDERNE, DER TAGES FORBEHOLD FOR PRISÆNDRINGER OG MELLEMSALG. ALLE PRISER ER EKSKL. MOMS.

VI ER SELV CO2 NEUTRALE GENNEM EGEN VINDMØLLE OG SOLCELLER PÅ ALLE AFDELINGER

Adrian Mottram, rådgiver indenfor design af vandingsanlæg er her på arbejde i felten.

VIDSTE DU?

Man skal forvente, at et vandingsanlæg holder i omegnen af 25 år afhængigt af kvaliteten af det udførte arbejde ved anlæggestidspunktet, komponenter og den løbende vedligeholdelse

Er dit aldrende vandingsanlæg klar til klimaforandringerne?

Oplever du hyppige nedbrud, længere og længere vandingstider og har generelt efterhånden svært ved at nå rundt om natten? En af Englands allerbedste rådgivere indenfor design af vandingsanlæg, Adrian Mottram giver her i denne artikel gode råd til at starte processen med at opgradere eller udskifte dit vandingsanlæg.

TEKST: GREENKEEPER INTERNATIONAL
FOTO: MARTIN NILSSON

Vandingsanlæg på danske baner varierer meget både med hensyn til deres alder eller størrelse. Nogle anlæg dækker kun greens og tees, andre dækker alle spilleflader. Hvor meget de er blevet vedligeholdt og serviceret varierer også meget.

Service og vedligehold bliver måske ofte sprunget over i en travl hverdag eller når der har manglet penge, men de er utrolig vigtige i forhold til levealderen på anlægget. De fleste vandingsanlæg i Danmark er anlagt siden midten af 80'erne og de nærmer sig, nogle er endda godt forbi, deres forventede tekniske levealder. Man skal forvente, at et vandingsanlæg holder i omegnen af 25 år afhængigt af kvaliteten af det udførte arbejde ved anlæggestidspunktet, komponenter og den løbende vedligeholdelse (service, reparationer og opgraderinger) igennem årene.

Hvordan starter jeg processen med at få opgraderet eller udskiftet mit vandingsanlæg?

Vandingsanlægget er den største enkeltstående investering, der findes blandt det udstyr, der skal til for at passe en golfbane. Det er sin sag at skulle gå i gang med at opgradere eller udskifte et vandingsanlæg, specielt hvis det ikke har været et område, der har ligget øverst på dagsordenen i hverdagen. Mapper med tegninger og god registrering (meget gerne fotodokumentation) af gamle og de nye ændringer

” Husk, at et nyt vandingsanlæg er en langvarig investering med en levetid på mere end 25 år.

og reparationer på anlægget er vigtige sammen med god kommunikation for at holde klub og medlemmer orienteret. En opgraderingsproces starter ofte med en rapport, der evaluerer det eksisterende anlæg indeholdende en gennemgang af anlægget, aktuel tilstand samt ideer og muligheder for fremtiden.

Afhængigt af vandingsanlæggets alder og tilstand vil denne simple rapport kunne agere startskuddet for, at processen i din klub sættes i gang.

Hvis klubbens vandingsanlæg tydeligt er i en så dårlig stand, at det trænger til udskiftning, kan man diskutere, hvorvidt en rapport overhovedet er nødvendig for at fortælle dig, hvad du allerede ved. Hvis

dette er tilfældet, skal fokus rettes mod næste fase, den der kaldes designfasen.

Adrian Mottram fortæller: – Jeg bliver ofte spurgt til, hvordan man anskaffer sig en vandingsanlægsplan, og som mange andre ting i livet er der forskellige veje i relation til designprocessen, som gennemgås nedenfor. Jeg ved godt, at mit firma lever af at designe vandingsanlæg, men jeg kan ikke understrege nok, hvor vigtigt det er at anskaffe sig en målefast vandingsanlægsplan (hydraulisk og elektrisk) specifik til din bane og med specifikationer, der møder klubbens behov. Denne proces bør ikke hastes igennem, men skal være grundig og gennearbejdet. Husk, at et nyt vandingsanlæg er en langvarig investering med en levetid på mere end 25 år.

Hvem kan designe et vandingsanlæg?

Hvis vi ser på, hvem der kan designe en plan, så har klubben tre muligheder:

- 1 Et vandingsanlæg designet af en entreprenør med erfaring i anlæg af vandingsanlæg
- 2 Et vandingsanlæg designet af en specifik producent (f.eks. Hunter, TORO eller Rainbird)
- 3 Et vandingsanlæg designet af en konsulent/rådgiver

Der er fordele og ulemper ved alle tre løsninger, og her gennemgår jeg nogle af dem:

- 1 Hvis klubben vælger en entreprenør, så skal de vælge en, der helt sikkert gerne vil anlægge vandingsanlægget senere. Et grundigt forarbejde fra klubbens side først er nødvendigt. Træk referencer for firmaets seneste arbejde med tilsvarende projekter af samme størrelse og specifikationer. Som kunde skal golfklubben selv være i stand til præcist at angive, hvad de ønsker designet og have forståelse for de parametre, der indgår i et design af et vandingsanlæg, og hvordan de påvirker hinanden indbyrdes, hvilket kan have indflydelse på det overordnede design. Vælger du en entreprenør, så vil der nok ikke være en direkte udgift i forbindelse med designfasen, da den formentlig dækkes under de senere samlede omkostninger for anlægsfasen. Tænk på, at entreprenøren nok har designet

planen for at sikre sig opgaven senere, hvilket ikke nødvendigvis tjener klubben bedst. Husk også, at du ikke kan forvente at kunne sammenligne tilbud med andre entreprenørers tilbud.

- 2 Et vandingsanlæg designet af en specifik producent. Dette er nok den typiske løsning, hvis du allerede har en fortrukket leverandør. Producenten vil formentlig gerne betale for designfasen under forudsætning af, at det bliver deres firma, der alene leverer alle komponenter til vandingsanlægget. Producenten bruger formentlig også en rådgiver til designfasen, og der vil være en konsultationsfase og forberedelse af udbudsmaterialet. Men denne fremgangsmåde giver ikke dig som kunde mulighed for at sammenligne med andre producenters produkter og derved få en fornemmelse af, hvad der passer til netop din bane. En direkte udgift for designfasen vil der nok ikke være, men udgiften er i stedet for lagt ind i det senere projekt. Et godt råd: Undlad at få lavet en tilsvarende designplan fra en konkurrerende producent, da det er umuligt at sammenligne på tværs. Som uafhængig konsulent bliver vi tit spurgt, om vi vil sammenligne planer fra forskellige entreprenører og producenter, men det er næsten umuligt, da ikke to planer er ens. Dette er også årsagen til, at mange erfarne og veletablerede entreprenører og producenter ikke tilbyder en designplan, hvis de ved, at kunden modtager lignende fra andre.

- 3 Et vandingsanlæg designet af en konsulent/rådgiver. Her vil designplanen give dig frihed til at vælge, hvilket fabrikat der passer din golfbane bedst. Du vil måske gerne drage fordel af produkter fra en specifik producent, specielt hvis du allerede har en god arbejdsrelation til firmaet og deres ansatte. Konsultationsfasen vil bestemme designparametrene. Konsulenten vil drage nytte af sin viden, erfaring og designfilosofi fra andre sammenlignelige projekter med golfbaner af samme stil og klima. Et komplet udbudsmateriale vil udarbejdes indeholdende målefaste tegninger, specifikationer og mængdeangivelser, der vil give kunden mulighed for at indhente sammenlignelige tilbud fra entreprenører. Et gennemskueligt udbudsmateriale vil også give dig den bedste mulighed for at opnå den bedste pris for projektet. Vælger du en designplan, udført af en

Det er ekstremt vigtigt, at du vælger det team, som, du og din klub føler, har den nødvendige erfaring og kompetence.

konsulent vil der være en direkte udgift forbundet med opgaven.

Vælg det rigtige team

Når designplanen for vandingsanlægget er fuldført, og alle de nødvendige hydrauliske (friktionstab, pumpebehov etc.) og elektriske (styresystem etc.) udregninger er grundigt og veloverstået udført, så kan mængder og nødvendig arbejdstid fastsættes. Dette vil gøre det muligt at opstille budgetter til brug ved planlægningen af finansiering af anlægget.

Etableringen af et vandingsanlæg skal ses som starten på en langvarig arbejdsrelation imellem en producent, entreprenør og designer. Derfor er det ekstremt vigtigt, at du vælger det team, som du og din klub føler har den nødvendige erfaring og kompetence og som kan levere den service, du har brug for til jeres golfbane.

Tjek referencer fra tidligere og eksisterende kunder og besøg om muligt projekter, der er i gang, når du skal vælge dit team. Når du beslutter dig for dit team, så må pris bestemt ikke være den afgørende

faktor ved valg af nyt vandingsanlæg. Hold altid dit valg op imod, at investeringen skal ses over en periode, der nok strækker sig en del længere en 25 år.

Uanset hvordan dit vandingsanlæg har det, så håber jeg, at det har tjent dig godt i denne tørre sommer. Gå ikke for dig selv med dine problemer. Husk, at der er masser af erfaring hos entreprenører, producenter og rådgivere at trække på i vores golfbranche indenfor vanding og vandingsanlæg.

FAGLIGT: KLIMAFORANDRINGER

FORTSÆT SAMTALEN

Du kan få mere information på irrigationconsultants.co.uk eller mail adrian.mortram@irrigationconsultants.co.uk

”Når pris & kvalitet har betydning”!

- Bredt modelprogram
- Attraktiv finansiering
- Stærke maskiner
- 2 års reklamationsret

”Når kvalitet og funktionalitet går hånd i hånd”!

- Japansk kvalitet
- Bredt modelprogram
- Konkurrence dygtige priser
- 2 års fabriksreklamationsret

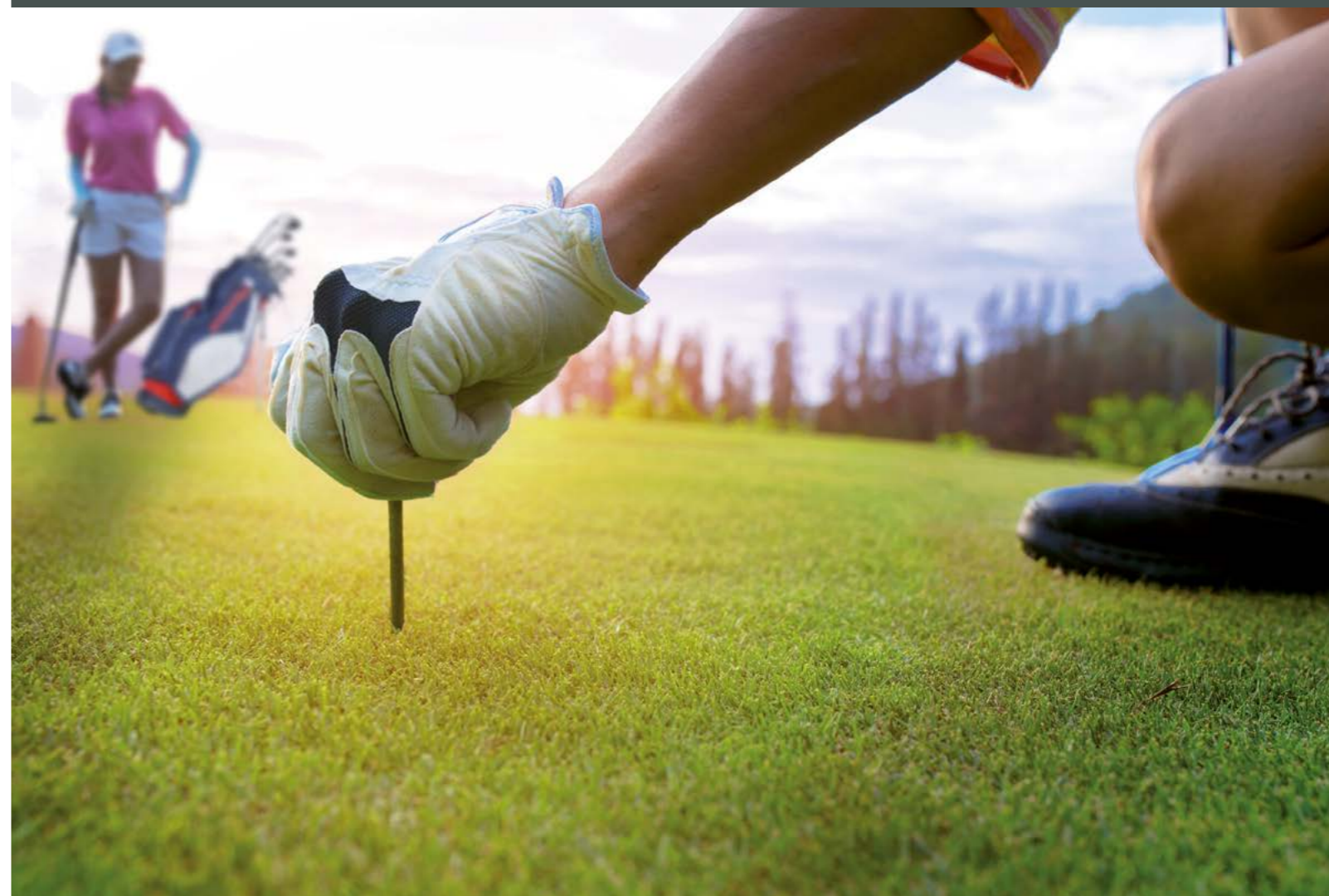
Kontakt:

- Jacob Aakjær (Sjælland): 23 25 02 02
Mail: jaa@nellemannmachinery.com
- Tom Larsen (Jylland): 31 71 13 52
Mail: tlar@nellemannmachinery.com
- Lars Røvsager: 20 10 50 11
Mail: lar@nellemannmachinery.com

www.nellemannmachinery.com

Solum er medlem af
DGA VIP Erhvervsklub

Topprodukter til golfbaner

Vi er specialister i græs og er landsdækkende leverandør af vækstmedier, topdres, sand og maskinydelser til golfbaner.

Produkterne er kontrollerede og dokumenteret fri for urenheder, ukrudt og vækstsygdomme og vækstprodukterne er med høj mikrobiel aktivitet.

GreenMix

TeestedMix

BoldMix

D-GroMix

Kvartssand

Bunkersand

Kontakt Claus Svenstrup Nielsen, tlf. 21 61 30 45, email: csn@solum.dk eller se mere på solum.dk

Kan golfbaner blive CO₂-neutrale?

Den internationale turfgræs-konference i København fra 10. til 15. juli bød på en række interessante foredrag om miljøvenlig og bæredygtig drift af golfbaner. Et af disse foredrag var Michael Bekkens indlæg om tiltag for at forbedre kulstofbalancen på golfbaner.

TEKST: TRYGVE S. AAMLID, OVERSAT TIL DANSK AF KARIN J. HESSELSØE NIBIO, LANDVIK

Der er langt igen, før golfbaner bliver CO₂-neutrale!

Udgangspunktet for Michaels foredrag på konferencen i København var ønsket om, at golfbaner kan blive så CO₂-neutrale som muligt. Hvis en golfbane skal være CO₂-neutral, må udslippet af CO₂ ikke være større end græssets binding af CO₂ gennem fotosyntesen (figur 1). Der skal ganske meget til for at opnå dette, for langvarige studier i USA har vist, at græsset som regel kun har en netto-binding af CO₂ i de første 30 år efter etablering.

Derefter indtræder en balance, hvor CO₂-frigørelsen fra ånding og nedbrydning af døde planterester er lige så stor som CO₂-bindingen i fotosyntesen (figur 2).

Høj mikrobiologisk aktivitet, som normalt er ønskeligt for at undgå dannelse af for meget filt står dermed i modsætning til ønsket om CO₂-neutrale golfbaner.

Med udgangspunkt i data fra fire baner i USA havde Michael beregnet, at en fairway eller en semirough på en hektar (10 000 m²) binder 158 tons CO₂ i løbet af de første 200 år efter såning. (Ved beregning af CO₂-regnskaber anvender man enheden CO₂-ekvivalenter, og 1 kg CO₂ svarer da til 1 CO₂-ekvivalent. Andre drivhusgasser som f.eks. metan (CH₄) eller lattergas (N₂O) har betydeligt højere klimaaftryk med henholdsvis 28 og 298 CO₂-ekvivalenter pr. kilo). Med andre ord udgjorde den gennemsnitlige binding af CO₂ i 200-års perioden 790 kg CO₂-ekvivalenter pr. år. Til sammenligning var CO₂-udslippet fra banerne i undersøgelsen (gennemsnitsstørrelse på 38 ha) 4277 kg CO₂ ekvivalenter pr. ha, altså mere end fem gange større CO₂-udslip i forhold til CO₂-binding.

TEMA: KLIMAFORANDRINGER

KORT OM MICHAEL

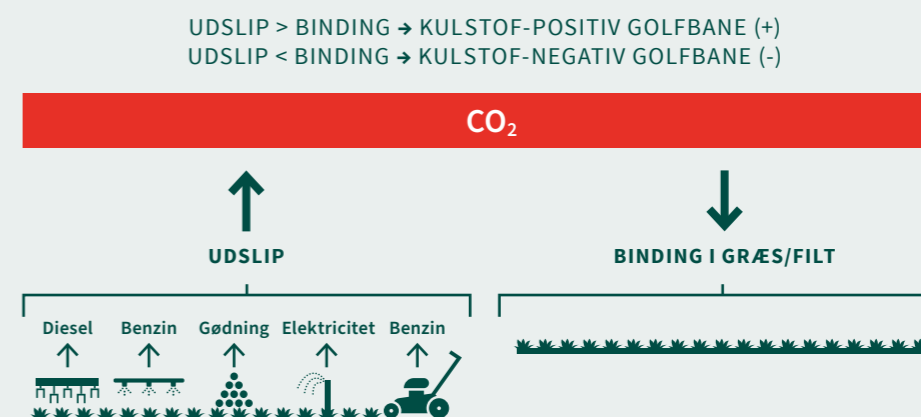
Michael Bekken forsvarede i maj sin doktorafhandling (Phd.) med titlen 'Quantifying the Efficiency of Golf Course Resource Use' ved University of Wisconsin i USA. Hans vejleder, professor, Doug Soldat, er kendt af mange skandinaviske greenkeepere, og han har holdt foredrag i både Norge og Sverige.

Til arbejdet med sin afhandling modtog Michael detaljerede oplysninger om ressourceforbrug og drift fra et antal danske, norske, svenske og engelske chefgreenkeepere. Tilsvarende oplysninger blev indhentet fra golfbaner i fem forskellige regioner af USA.

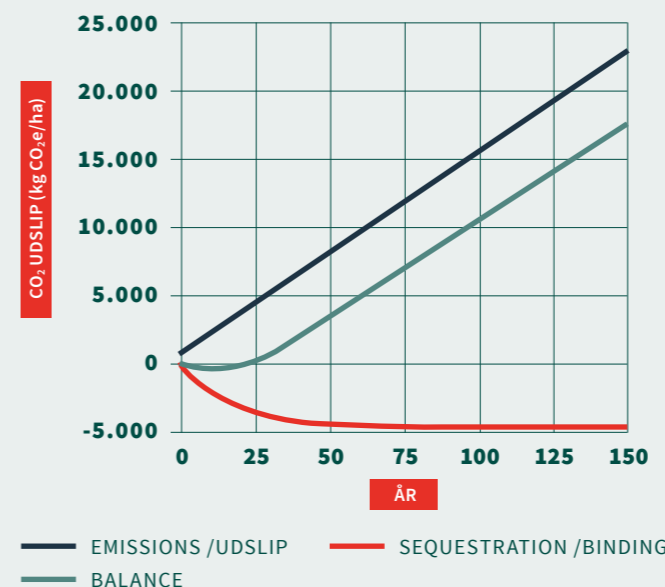
Michael er selv en ivrig golfspiller og levende optaget af bæredygtig golfbanedrift og miljøspørgsmål generelt. Før doktorgraden i Wisconsin arbejdede han tre år for Golf Environment Organization (GEO) i Skotland med certificering af golfbaner. Fra august 2022 arbejder han et år ved Universitetet i Oslo, hvor han har fået et stipendium til at undersøge virkningen af klimaændringer på planters kulstofbinding i arktiske områder. De nordiske golfforbund og greenkeeperforeninger bør udnytte Michaels ophold i Skandinavien til at lære en ung og talentfuld forsker med hjerte for golf bedre at kende.

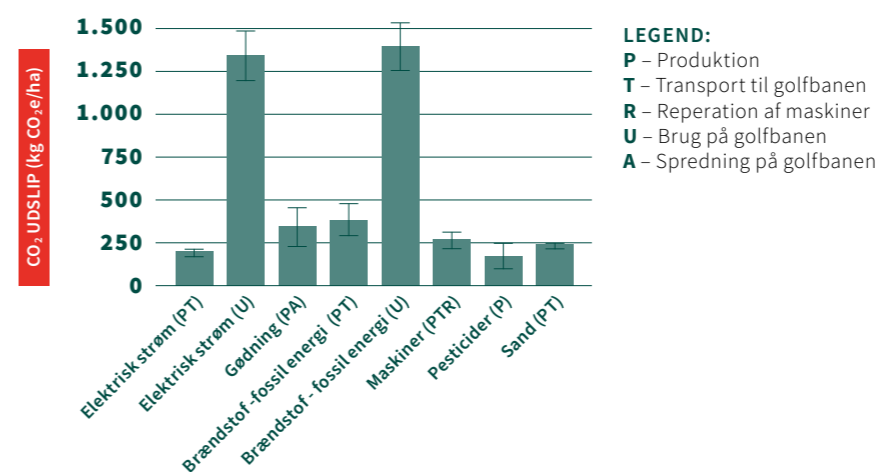
FIGUR 1: Kulstofbalance = Kulstofudslip - kulstofbinding

FIGUR 2: Gennemsnitlig kulstofbalance gennem 150 år på fire golfbaner i USA

FIGUR 3: De vigtigste kilder til udslip af drivhusgas på fire golfbaner i USA

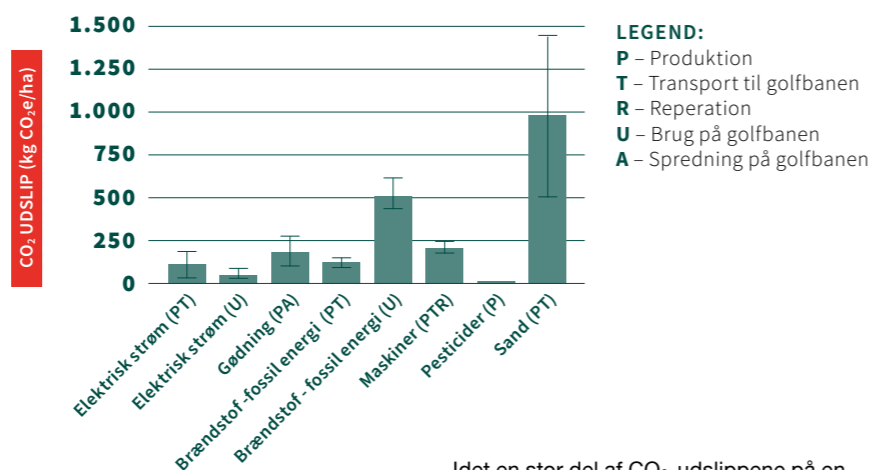
Transport og topdressing medfører store klimaaftryk

Figur 3 viser, at de største CO₂-udslip på golfbaner i USA skyldes fossil energi og elektrisk strøm, ikke mindst til vandingsanlægget. At elektricitet giver et stort CO₂-aftryk i USA skyldes, at strømmen stort set produceres ved hjælp af fossil brændstof. I Europa produceres strøm i langt højere grad ved hjælp af vedvarende energikilder, og CO₂-aftrykket er derfor meget mindre (figur 4). En anden forskel er, at CO₂ udslip forbundet med produktion af pesticider, der anvendes på golfbaner, er større i USA end i Europa. Derimod brugte de europæiske golfbaner, som var med i undersøgelsen, betydeligt mere sand til renovering og topdressing end de tilsvarende baner i USA. Energiforbruget til udvinding, transport og spredning af sand er meget højt (figur 4). Jeg tvivler dog på, at dette er repræsentativt for flertallet af europæiske golfbaner, men uanset er det vigtigt at huske på, at sandcapping eller topdressing på fairways medfører store CO₂-udslip.

Meget at vinde ved at gå over til robotklippere og andre maskiner baseret på el

Figur 5 viser, at CO₂-udslip ved anvendelse af klippere og andre diesel- eller benzindrevne maskiner i gennemsnit var større på golfbaner i USA end i Europa. Her var forskellen allerstørst for benzindrevne maskiner, som anvendes mere i USA end i Europa. At både Danmark og Norge ligger så lavt i sammenligning med USA skyldes nok alligevel først og fremmest, at vi har en kortere vækstsæson end de fleste baner i USA. Forskellen mellem amerikanske og skandinaviske baner bliver derfor ikke ligeså stor, hvis vi udregner CO₂-udslip pr. dag, golfbanen er åben.

FIGUR 4: De vigtigste kilder til udslip af drivhusgas på tre golfbaner i Europa

Idet en stor del af CO₂-udslippene på en golfbane skyldes fossilt brændstof, er det interessant at regne ud, hvor meget CO₂-aftrykket kan nedsættes ved at gå over til elektriske klippere og andre maskiner.

Resultatet af dette regnestykke afhænger af, hvordan strømmen produceres. I Norge, hvor strømmen stort set produceres ved hjælp af vandkraft, vil en overgang til elektriske klippere fjerne næsten hele CO₂-udslippet, men i et land som Kina, hvor strømmen produceres i kulkraftværker, kan man i bedste fald regne med en halvering af udslippet (figur 6).

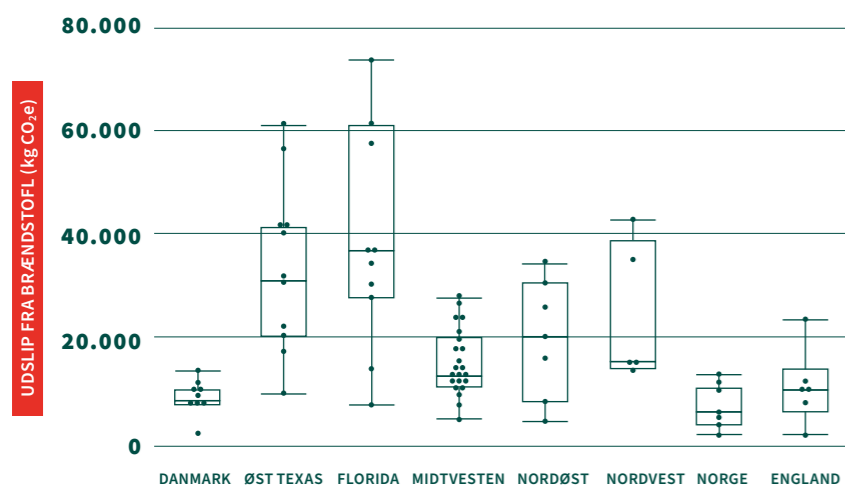
NIBIO gennemfører i perioden 2020-2023 ROBOGOLF-projektet, hvor små el-drevne robotklippere testes på fairways og i semi-rough (nedenstående foto).

Overgang til robotklippere vil være det mest effektive tiltag for at nedbringe CO₂-udslip på golfbaner, og allerstørst reduktion opnår man, hvis strømmen produceres fra lokale solcellepaneler. 🚩

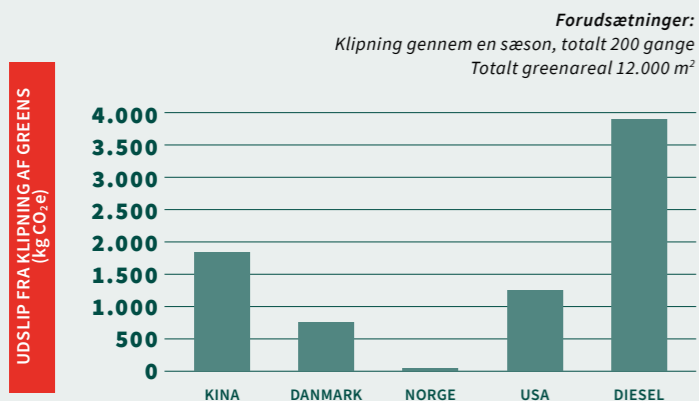

Overgang til elektriske robotklippere er et meget effektivt tiltag til at reducere CO₂-udslip fra golfbaner.

FIGUR 5: Udslip fra benzin/dieselmaskiner på golfbaner i forskellige lande/regioner af USA

FIGUR 6: CO₂-udslip fra benzindreven triplex-klipper sammenlignet med elektrisk klipper i forskellige lande.

Forsætninger:
Klipning gennem en sæson, totalt 200 gange
Totalt greenareal 12.000 m²

COMBINATOR er en multifunktionel fræseklipper. Vertikalskærer og fræsning i samme maskine. God hvis fx toplaget er fedtet eller ujævn.

COMBINATOR fjerner nemt det øverste lag fra turfen uden at påvirke rodnettet. 120-240cm bred og 0-5 cm arbejdsdybde.

TOPAIR ruller og lufter græs og hybridgræs effektivt med en kombination af tromle og særligt designede knive med speciel form og placering. Dette sikrer minimal friktion med banen og reducerer effektforbruget.

COMBISEEDER er såmaskinen med to spikeruller, der ganske skånsomt såvel prikker som sår i hele maskinen bredde (120-240 cm). De to børster sikrer at frøene skubbes ned i hullerne.

COMBISEEDER er udstyret med to vandtanke der gør maskinen tungere. Sår 3-50 g frø pr. m², og åbning justerbar med håndtag.

TOPDROP er en meget nøjagtig og alsidig top dresser. Den hydraulisk justerbare spredbørste kan lægge alt løst materiale som bl.a. sand, grus og gummi. Børsten er enkel og justerbar, og lagtykkelse kan justeres mekanisk.

VSTRONG er en kraftig vertikalskærer, der er udstyret til at fjerne ukrudt med en skærerotor og lodrette skæreskiver med opskæringsblade.

VSTRONG har 3mm tykke stålrotorblade, der ubesværet skærer igennem de tykkeste rødder med en arbejdsdybde på op til 5 cm. Rotoren drejer mod kørselsretningen med en kraftig og tæt skærebævegelse.

SANDFILLER kombinerer vertikal-skærer, fjernelse, sandfyldning og om nødvendigt eftersåning i samme forløb og på perfekt vis. Brug SANDFILLER til at dæmpe din green og vedligeholde dræningen. Med Sandfiller kan du gøre dette på egen hånd, mens andre metoder kræver op til 6 personer.

Skraldespandene på banen er nu helt væk

RÅD TIL
ANDRE KLUBBER
Sæt i gang!

I Kolding Golf Club har de taget et drastisk valg og har fjernet alle skraldespande fra teestederne, som de har udskiftet med fire kildesorteringsstationer i stedet.

TEKST & FOTO: TORBEN KASTRUP PETERSEN
OG YULA DALBERG

Du kan nu nyde en runde på Kolding Golfbane uden at skulle se på de skæmmende skraldespande, og det har vist sig, at spillerne lynhurtigt har ændret deres adfærd og gemmer deres skrald i golfbagen, indtil de passerer nærmeste kildesorteringsstation.

Kolding Golf Club har med afsæt i deres miljøpolitik, hvor de ønsker at reducere deres miljøpåvirkning, valgt at øge genanvendelsen af deres affald fremadrettet.

At affaldet fra Kolding Golf Club nu bliver genanvendt, er ikke kun godt for den 'grønne bundlinje', men også den økonomiske. Kolding Golf Club er nemlig begyndt at få en indtægt på bl.a. metal.

Vi ringede til Kolding Golf Club og tog en snak med golfmanager, Jens Elvang-Gøransson, om, hvordan det er gået med bortskaffelse af skraldespande på banen og brug af de nye kildesorteringsstationer.

Hvordan har I kommunikeret det til spillerne?

– I slutningen af marts blev alle skraldespande på banen fjernet, således at ændringen var taget inden sæsonstart.

Kolding Golf Club har valgt at informere, hvor folk befinder sig og dermed ikke overkommunikere. De har lavet en advarselsboks, når man logger på Golfbox, hvor der gøres opmærksom på, at man skal tage sit affald med sig. Som en del af den naturlige kommunikation er det natur-

I Kolding Golf Club har de fjernet skraldespandene ude på banen og samlet skraldespandene i fire kildesorteringsstationer i stedet for. Nu skal golfspillerne sortere deres affald i fem affaldsfraktioner ved kildesorteringsstationerne.

ligvis blevet sagt på generalforsamlingen, det oplyses også på deres hjemmeside, i klubber i klubben, men der er ikke blevet lavet en decideret kommunikationskampagne.

Valg af affaldssorterings-løsning

I Kolding Golf Club valgte de en yderst opfindsom løsning; Næmlig at genbruge de gamle affaldsspande, som er typen med træbeklædning og metallåg.

De har valgt, at der sorteres i fem affaldsfraktioner: Organisk, metal, hård plast, pap/papir og glas/flasker. De har derfor opstillet fem skraldespande i én klynge, som udgør én kildesorteringsstation. Dem findes der i alt fire af på banen.

Placering af affaldssorteringsstationer

Da man i Kolding Golf Club skulle udtænke, hvor kildesorteringsstationerne skulle placeres, gik man ud fra kriterierne:

- Hvor er det naturligt at tømme sit affald?
- Hvor har man tid til overs?

- Hvordan er flowet på banen og i klubben?
- Strategi i forhold til tømning af affald

Derfor har man i Kolding Golf Club valgt at placere en station ved teestedet på hul 1 og en på hul 10 og en ved bagrummet, hvor man naturligt tømmer sin bag. Den sidste er placeret ved stien fra parkeringspladsen til klubhuset, hvor golfbagen tømmes, inden man kører afsted. Det er også vigtigt, at det er nemt for greenkeeperne at tømme affald, således at greenkeeperne bruger mindst mulig tid og brændstof.

Det er gået smertefrit

I Kolding Golf Club har de ikke været nervøse for at implementere tiltaget. Deres tanke har været, at spillerne efterhånden er vant til at affaldssortere derhjemme, og at det blot er en forlængelse af en allerede genkendelig adfærd. Dette har også vist sig at være sandt. Det er faktisk gået smertefrit, og spillerne har taget rigtig godt imod det nye tiltag. 🇩🇰

OPSLAGSTAVLEN #02 OKTOBER 2022

Arrangementer i DGA 2022-2023

5. OKTOBER

DGA-master – Midtsjællands
Golfklub

UGE 5 2023

Kursus uge på Sandmosen

11. OKTOBER

DGA-master Nordvestjysk
Golfklub

UGE 5 2023

Kursus uge på Vilvorde

UGE 6 2023

Kursus uge på Sandmosen

13. OKTOBER

DGA-masters Horsens
Golfklub

UGE 6 2023

Kursus uge på Vilvorde

14.-17. NOVEMBER

DGA-ugen på Rønnes hotel

Næste nummer af Greenkeeperen
udkommer i marts 2023

FØLG OS PÅ FACEBOOK
Danish Greenkeepers Association

Miljøvenlig
gødning

GØDNING TIL DEN GRØNNE SEKTOR

ProGræs leverer gødning og andre kvalitetsprodukter til golfbaner, anlægsgartnerne, kommuner og idrætsanlæg.

Indehaver, Niels-Peter Jensen, har 30 års erfaring indenfor den grønne sektor og har indgående viden om bl.a. græs, jord, vanding og næring.

Vi tilbyder:

- Græs- og blomsterfrø
- Gødning og plejeprodukter
- Maskiner og beskæringsværktøj
- Planter, buske og træer
- Græsmaling
- Vandingsække, opbinding m.m.

ProGræs

Hastrupvej 10B, 4621 Gadstrup • Tlf. 46 19 00 66 • pro-graes.dk • post@pro-graes.dk
Ring direkte til os: Niels-Peter tlf. 24 27 17 87 • Christen tlf. 93 39 46 66

FORMAND

René Juel Andersen
HimmerLand
☎ 4230 1667
✉ formand@greenkeeper.dk
Ansvarsområder: DGU, GAF, PGA, Miljø, Uge 46, Erhvervsgruppen & div.

NÆSTFORMAND

Nicholas Juul Andersen
Dragør Golfklub
☎ 2068 4242
✉ cgk@dragor-golf.dk
Ansvarsområder: LUU RTS, DGU, Uge 46 og Fagprøver øst

KASSERER

Henning Hans Nissen
☎ 2234 9940
✉ henninghansnissen@live.dk
Ansvarsområder: DGA masters Jylland, Erhvervsklub

REDAKTION

Mediegruppen as
☎ 7584 1200
✉ info@mediegruppen.net

SEKRETARIAT

Danish Greenkeepers Association

Per Mølgaard Lemming
☎ 4275 3000
✉ dga@greenkeeper.dk
www.greenkeeper.dk

KONTORTID

Mandag-torsdag: 09.00-12.00
Fredag-søndag: Lukket

DGA'S ADVOKAT

Morten Ligaard
☎ 4031 0189
✉ adv.morten.ligaard@gmail.com

BESTYRELSESMEDLEMMER

Henrik Hvilshøj Lindberg
Kolding Kommune
☎ 2264 5799
✉ hvilshoelindberg@gmail.com
Ansvarsområder: Uddannelse, LUU Sandmosen, Ad hoc udvalg og Grønt partnerskab

Jesper Brandt
Aalborg Golf Klub
☎ 2243 6474
✉ greenkeeper@aalborggolf.dk
Ansvarsområder: Sterf, Fegga, LUU sandmosen og Fagprøver Nord

DGU KONSULENTER

Banekonsulent
Thomas Hoffmann Jepsen
☎ 5116 2695
✉ thj@dgu.org

Banekonsulent
Allan Brandt Petersen
☎ 4040 9103
✉ abp@dgu.org

Banechef
Torben Kastrup Petersen
☎ 4040 9102
☎ Direkte nr. DGU 4326 2709
✉ tkp@dgu.org

INFORMATION: OM DGA

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

DGA blev grundlagt tilbage i 1963. Foreningens mål var og er at styrke faget ved at dele viden og erfaring mellem greenkeepere og ansatte på danske golfbaner samt andre interessegrupper i ind- og udland.

DGA er en upolitisk og tværfaglig forening, der med et bredt spektrum af professionelle og frivillige kræfter fokuserer sine evner, ambitioner og netværk på oplysning, udvikling og dygtiggørelse af ledere samt personale i det ædle hverv som greenkeeper i golfens verden.

Mange tusinde udøvere af golf-sporten er dagligt afhængige af, at greenkeeperstaben optimerer golfbanernes kvalitet – uanset årstid, geografi og naturens luner.

Danish Greenkeepers Associations mål er at fremme uddannelse og arbejdsforhold for greenkeepere og greenkeeperassistenter, hvis primære arbejdspladser er golfbaner i Danmark.

Fællesskabet gør det muligt at styrke og udveksle erfaringer samt ekspertise.

Foreningen fremmer og formidler viden om ny teknik samt optimerede arbejdsforhold for greenkeepere. Det sker ved en målrettet dialog og åben kontakt til bl.a. Dansk Golf Union (DGU), Lov- & Miljøorganisationer, uddannelsesinstitutioner og markedets leverandører af teknik, udstyr og maskiner.

Et bredt udbud af sammenkomster og traditionsbundne begivenheder er med til at binde venskabelige og professionelle bånd mellem medlemmer, bestyrelse og alle andre med golf og greenkeeping som interesseområde.

GOLF SPRINKLER

702/752

NYHED

75% hurtigere dyseskift

Blot ved brug af en enkelt skruetrækker kan du hurtigt skifte dyser ude på banen, uden at afmontere indmaden.

Én stator til alle dyser

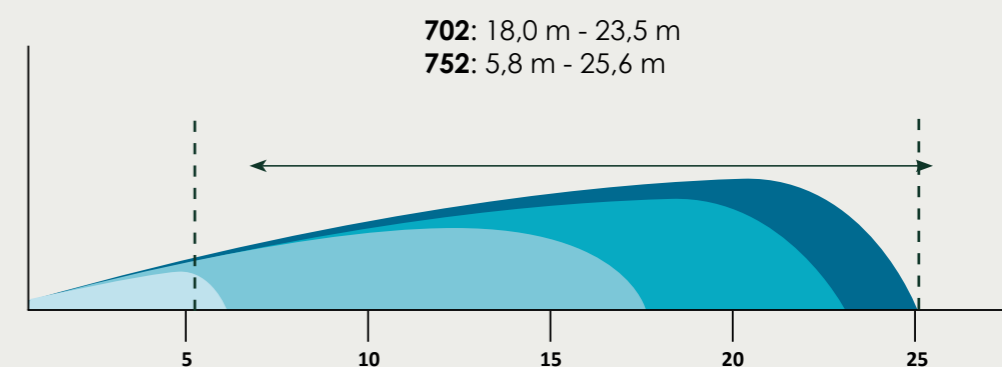
Ved dyseskift tilpasser den selvjusterende stator automatisk flowet for at styre rotationshastigheden og optimere ydeevnen.

Nem justering af sektor

Rapid-Adjust gør det muligt at justere på sektoren bare ved at dreje på en enkelt skrue, mens MemoryArc hurtigt lader dig skifte mellem sektor- og cirkelvanding.

Mest alsidige kastelængde i én sprinkler

Med sine store intervaller i kastelængden, dækker Rain Bird 750/752 ethvert område af golfbanen med maksimal effektivitet.

BioNutria

DANMARK

En god afslutning på denne vækstsæson er den bedste start på den kommende

Markedets stærkeste efterårsprogram

En god indvintring giver de bedste forudsætning for en god start på næste års sæson. Her er de to BioGolf® gødninger – BioGolf Vinter og BioGolf Fortify (tidligere Fusarium Inhibitor) – de absolut bedste produkter.

BioGolf Vinter og BioGolf Fortify er hver for sig – og især i kombination – de absolut bedste efterårs- og vintergødninger på markedet.

Begge gødninger har en enestående evne til at øge planternes modstandskraft mod sygdomme. Resultatet er sunde greens med en flot grøn farve, der hurtigt starter væksten i det tidlige forår. Gødningerne indeholder naturligvis kulhydrater.

Kulhydrater – en selvfølge i kvalitetsgødning!

BioGolf® tilfører ikke kun planterne næringsstoffer, men med sit indhold af kulhydrater tilføres også næring til jordens mikroliv.

Kulhydraterne fungerer som en direkte kilde til energi ved genvækst, hvis/når græsset bliver udsat for skade, sygdomme, stress og slitage. Endvidere er indholdet af kulhydrat i planten en yderst vigtig faktor i græssets vinterfasthed.

God overvintring og optimal start på næste sæson

Ved brug af både BioGolf Vinter og BioGolf Fortify

- Tilføres græsserne de for årstiden nødvendige makro- og mikronæringsstoffer
- Hæves sukkerindholdet i græsserne
- Øges græssernes vinterfasthed markant
- Øges græssernes evne til at afvise et svampeangreb
- Øges planternes rodnet indirekte
- Forbedres jordstrukturen
- Opnås en betydelig og flot farvning af græsserne

BioGolf Vinter kr. 1.050,- pr. 100 kg

BioGolf Fortify kr. 975,- pr. 100 kg

Køb direkte ved producenten. Ingen fordyrende mellemlid sikrer, at du får fuld værdi for pengene.

Kontakt os gerne for salg og rådgivning på mail: kundeservice@bionutria.dk

**TILBUD
SPAR 10%**

**Ved samlet køb af
1.200 kg BioGolf Vinter og
1.100 kg BioGolf Fortify**

Tilbuddet er gældende til og med den 15/10 2022

Tilfører man de rigtige næringsstoffer, formuleret af de rette råvarer i den rigtige mængde og på det rette tidspunkt, bliver planterne både sundere og kraftigere. Det giver en bedre modstandskraft over sygdomme, en bedre konkurrenceevne overfor ukrudt samt en forbedret tørkeresistens og vinterfasthed.

Når naturen og videnskaben går hånd i hånd

www.bionutria.dk